

REGIO ALS GESCHIEDENISBOEK /// ICONEN IN HET LANDSCHAP /// BRUINE VLOOT
MAAR OOK ROUTES /// EVENEMENTEN /// OVERNACHTEN

NOARDWEST

FRYSLÂN

**FERBINE, FERTRAAGJE
EN OPLADE**

Pelgrimeren en bezinnen
in Noardwest Fryslân

**WRÂLDERFGUOD
ÛNDER DE STJERREN**

UNESCO Werelderfgoederen
in Noardwest Fryslân

LEKKER ITE!

Culinair genieten
in Noardwest Fryslân

WOLKOM YN NOARDWEST FRYSLÂN

KOM TOT RUST, LAAD JEZELF OP EN ONTDEK

Noardwest Fryslân is een plek als geen ander: een ongerept kustgebied langs UNESCO Werelderfgoed de Waddenzee. Hier geniet je van ruimte, lucht en landschap. Zo ver je kunt kijken. Waar eb en vloed eeuwenlang vrij speelden.

Met vruchtbare grond, waardoor eerdere bewoners het aandurften langs de open zee te leven. Dorpjes waar de tijd lijkt te hebben stilgestaan. In een landschap van terpen en dijken. Waar je je als fietser of wandelaar in het paradijs waant. Vaar door de waterwegen die allemaal aan elkaar verbonden zijn. Waar de nacht nog echt donker is en de stilte hoorbaar is. Ontdek het oudste werkende Planetarium ter wereld in Franeker, uitgeroepen tot UNESCO Werelderfgoed. Slaap je in een oude vuurtoren? Op een historisch zeilschip? Een knusse B&B in één van de gezellige Elfsteden? Keuze genoeg! Na je verblijf ga je naar huis als een nieuw mens. Ontstrest, opgeladen, met nieuwe energie en een leeg hoofd. Maar wel met een rugzak vol nieuwe ervaringen!

// BELEEF HET... OP JOUW TEMPO. JE BENT VAN HARTE WELKOM

Welcome to Noardwest Fryslân!

Northwest Fryslân is a place like no other: an untouched coastal region along the UNESCO World Heritage Wadden Sea. Here, you'll revel in space, fresh air, and sweeping landscapes as far as the eye can see. A land shaped by centuries of ebb and flow, with fertile soil that once gave early settlers the courage to live by the open sea. Villages where time seems to have stood still, nestled in a landscape of mounds and dikes.

Cyclists and walkers will feel as though they've found

paradise here. Navigate the interconnected waterways, where the night sky is still truly dark, and silence can be heard. Discover the world's oldest working planetarium in Franeker, now recognized as a UNESCO World Heritage site.

Will you sleep in an old lighthouse? On a historic sailing ship? Or perhaps in a cozy B&B in one of the charming Eleven Cities? The choice is yours! Come and see for yourself - you're warmly welcome!

Willkommen in Noardwest Fryslân

Die Sonne lächelt und glücklich können wir wieder ausgehen! Der Nordwesten von Friesland ist ein Ort wie kein anderer: eine unberührte Küstenregion, in der es kein Problem ist, 1,5 m Abstand zu beobachten. Hier genießen Sie Raum, Luft und Landschaft. Soweit Sie sehen können. Wo Ebbe und Flut jahrhundertlang frei spielten. Mit fruchtbarem Boden, so dass frühere Bewohner es wagten, am offenen Meer zu leben. Dörfer, in denen die Zeit stehen geblieben zu sein scheint. In einer Landschaft aus Hügeln und Deichen. Wo Sie sich als Radfahrer oder Wanderer im Paradies vorstellen. Segeln Sie durch die Wasserstraßen, die alle miteinander verbunden sind. Wo die Nacht noch sehr dunkel ist und die Stille hörbar ist. Schläfst du in einem alten Leuchtturm? Auf einem historischen Segelschiff? Ein gemütliches B & B in einer der gemütlichen elf Städte? Genug Auswahl! Komm, schau mal. Herzlichen Willkommen!

UNIEKE PLEK GEZIEN?

Post je mooiste foto's van Noardwest Fryslân met:
#VisitNoardwestFryslân

FACEBOOK.COM/VISITNOARDWESTFRYSLÂN

INSTAGRAM.COM/VISITNOARDWESTFRYSLÂN

TIP? INFO@BESTEMMINGNOARDWEST.NL

YNHÂLD

INHOUD

INSPIRATIEMAGAZINE NR. 02

Editie 2025

- 4 Inspiratiekaart Noardwest Fryslân
- 6 Mienskip - De Friese identiteit
- 8 Drûge Fuotten - Landschap van terpen en dijken
- 10 Skatsykje - Archeologie langs het Wad
- 12 Ferwûnderje - Staten en Stinzen
- 14 Wynkrêft - De Molens van Noardwest Fryslân
- 16 Bijzondere kerken met een verhaal
- 20 Fertraagje - Pelgrimeren en bezinnen
- 24 Wrâlderfguod - UNESCO Werelderfgoed Waddenzee & Koninklijk Eise Eisinga Planetarium
- 30 Tsjuster - Beleef de nacht
- 32 Vogels spotten
- 34 Wetterwille - Het water op in Noardwest Fryslân
- 38 Opladen - Zeilen met de Bruine Vloot
- 40 Lekker Ite - Streekproducten, pluktuinen, theetuinen en horecagelegenheden
- 44 Stêdereis - Harlingen en Franeker
- 48 Oerstek - Wandel-, fiets-, vaar-, en autoroutes door Noardwest Fryslân
- 50 Lekker Koese - Overnachten met karakter
- 52 Ferdiveidasje - Uitagenda
- 54 Woordzoeker
- 55 Frysk - Handige Friese woorden en zinnen

W a d d e n z e e

ZWARTE HAAN

ST. ANNAPAROCHE

STIENS

OOSTERBIERUM

BERLTSUM

DRONRYP

FRANEKER

WINSUM

HARLINGEN

I J s s e l m e e r

Snitser Mar

WAT VIND JE WAAR?

LEGENDA

- Vogelkijkhut, uitkijktorens en -punten
- Fietspont
- Treinstation
- Veerboot
- Toeristische Opstap Punten
- Kantoren. Alle TIPpunten
www.visitnoardwestfryslan.nl/tips
- Fietsknooppunt

NATUURGEBIEDEN

- 1 Skrok bij Wommels
- 2 It Noarderleech tussen Oudebildtzijl en Marrum
- 3 Nationaal Park De Alde Feanen
- 4 Lionserpolder tussen Leons en Jorwert
- 5 UNESCO Werelderfgoed Waddenzee
- 6 Hegewiersterfjild tussen Harlingen en Kimswerd
- 7 Voedselbos Ouwe-Syl
- 8 Kloostertuin Oosterbierum
- 9 De WierSter nachttuin
- 10 Hemmemapark Berltsum
- 11 De Blikken tussen Wier en St.- Jacobiparochie
- 12 Skrins
- 13 Pingjumer Gulden Halsband

KERKEN EN REFUGIO'S

- 1 De Salviuskerk (d'Alde Wite) Dronryp
Eise Jeltjes Esinga geboren in Dronryp en ligt begraven op de begraafplaats
- 2 Martinikerk Franeker
- 3 Koepelkerk Berltsum
- 4 Mariakerk Boer
- 5 Sint Nicolaaskerk Hijum
- 6 Ioannis Tsjerke Wier
- 7 Sint Martinuskerk Boazum
- 8 Van Harenskerk St.-Annaparochie
Rembrandt van Rijn trouwde hier zijn Saskia van Uylenburgh
- 9 De Sint-Janskerk Deinum
- 10 Sint-Nicolaastoren Firdgum
- 11 Sint-Piterskerk Grou
- 12 REFUGIO - Groate kerk St.-Jacobiparochie
- 13 REFUGIO - Nicolaaskerk Swichum
- 14 REFUGIO - Sint Gertrudiskerk Peins
- 15 REFUGIO - Mariakerk Blessum
- 16 REFUGIO - Johanneskerk Britsum
- 17 REFUGIO - Redbadtsjerke Jorwert
- 18 REFUGIO - Sint Margaretakerk Boksum

TIPS VOOR KIDS

- 1 Zwemvijver De Swanneblom Slappeterp
- 2 Strand Harlingen Westerzeedijk
- 3 AquaZoo Leeuwarden
- 4 Burmania Beleef Boerderij Lekkum
- 5 Openluchtzwembad Mounewetter Witmarsum
- 6 Strandje bij Roptazijl
- 7 Kinderboerderij Doniastate Stiens

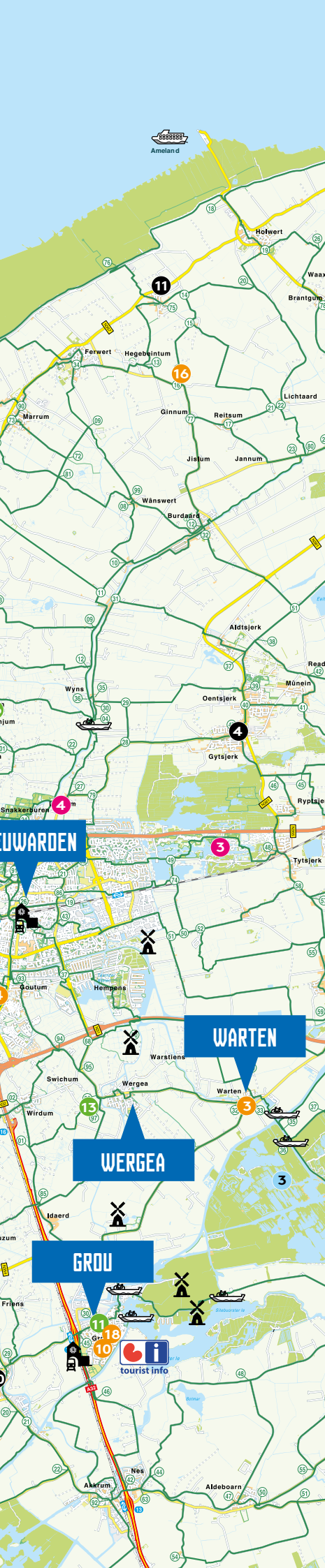
- 8 Dierenpark Hoeve Noordveld Oudebildtzijl
- 9 Monkeytown Franeker
- 10 Openluchtzwembad De Klomp Wommels
- 11 Openluchtzwembad It Gryn Stiens
- 12 Openluchtzwembad De Sawn Stjerren Hallum
- 13 Kabouterbos Kimswerd

MUSEA EN CULTUUR

- 1 Kultuurfabriek Kooi-Aap Oude Leije
- 2 Hannemahuis Harlingen
- 3 Museum Warten
- 4 Fries Landbouwmuseum Goutum
- 5 Museum boerderij Ald Barrahûs Leeuwarden
- 6 Museum Martena Franeker
- 7 UNESCO Werelderfgoed Koninklijk Eise Eisinga Planetarium Franeker
- 8 Keatsmuseum Franeker
- 9 Museum It Tsiispakhûs Wommels
- 10 Commandopost/Bunker Grou
- 11 Yeb Hettinga Museum Firdgum
- 12 Schoolplatenmuseum Deinum
- 13 Theater de Koornbeurs Franeker
- 14 Archeologisch Steunpunt Wijnaldum
- 15 Bezoekerscentrum Aerden Plaats Oudebildtzijl
- 16 Bezoekerscentrum Terp Hegebeintum
- 17 Kweldercentrum Noarderleech Hallum
- 18 Dorpsarchief Grou

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1 Mummiekelder Wiuwert
- 2 It Jonkje Hans Brinkers Harlingen
- 3 Expeditieschip Willem Barentsz
- 4 Elfstedenmonument Tegeltjesbrug Gytsjerk
- 5 Sjúkelân Franeker
- 6 Bolwerk Theehuisjes Franeker
- 7 De Waadfisker Tzummarum
- 8 Korendragershuisje Franeker
- 9 Menno Simons Monument Witmarsum
- 10 De Jirnsumer Moeting Jirnsum
- 11 Terp fan de Takomst Blije
- 12 Broken Jug Harlingen
- 13 11-Fountains De Walvis Harlingen
- 14 11-Fountains De Oortwolk Franeker
- 15 Dobbepaarden fotokunstwerk Marrum
- 16 Liauckemastate Sexbierum
- 17 Stinze Stiens
- 18 Voormalige Lautastate en nachttuin Wier
- 19 Martenastate Koarnjum
- 20 Dekema State Jelsum
- 21 Camminghastins Franeker
- 22 Uniastate Bears
- 23 Poptaslot of Heringastate Marsum
- 24 Botniasins Franeker
- 25 Het monument Poedersramp Westhoek
- 26 De langste straat van Nederland: Oudebildtzijl, vanaf De Westhoek t/m Oudebildtzijl
- 27 Voormalige Melkfabriek Achlum (thans in gebruik als Chocoladefabriek)

MIENSKIP

Gemeenschap

DE FRIESE GEMEENSCHAP EN IDENTITEIT

Fryslân is meer dan een regio; het is een gemeenschap gevormd door een unieke geschiedenis van vrijheidsstrijd, eigenzinnigheid en samenwerking. Hier draait alles om betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid en kwaliteit – waarden die diep geworteld zijn in de Friese cultuur. Afspraak is afspraak, en samen krijgen we dingen voor elkaar.

// “DOCH MAR GEWOAN, DAT IS AL GEK GENÔCH”

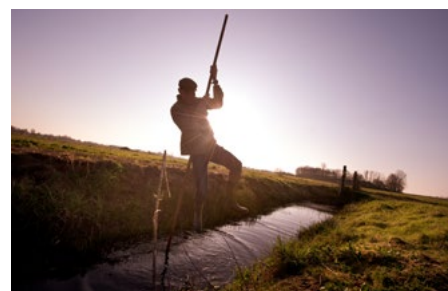
Maar Fryslân is vooral een plek waar de natuur en het landschap de identiteit bepalen. Denk aan de ruige Waddenzee, de uitgestrekte terp- en kleilandschappen, de charmante elf steden en de kalme meren van het binnenland. Hier leven mens en natuur al eeuwenlang in harmonie, wat de Friese mentaliteit en cultuur heeft gevormd.

Fryslân ademt tradities. Van het keatsen, fierljeppen en skûtsjesilen tot de Friese taal en verhalen

die al generaties lang worden doorgegeven. Elk element vertelt een stukje van de rijke geschiedenis en onderscheidt Fryslân van de rest van Nederland.

We hebben het hier over de iepen Mienskip en dat is het sterkste voelbaar in de dorpen. Mienskip betekent letterlijk gemeenschap, maar het omvat veel meer dan dat. Het gaat om saamhorigheid, onderlinge verbondenheid en een diep geworteld gevoel van

gemeenschap. In Fryslân is de mienskip niet zomaar een begrip; het is een manier van leven die de Friese cultuur en identiteit bepaalt.

Discover the Frisian Spirit: Community, Nature, and Tradition

Fryslân is a region where history, culture, and nature intertwine. Shaped by a legacy of freedom, individuality, and collaboration, its identity thrives on trust, responsibility, and a sense of community known as *mienskip*.

The landscape plays a key role, from the rugged Wadden Sea and vast clay landscapes to the Eleven Cities and tranquil lakes. Tradition is alive in sports like keatsen, fierljeppen, and skûtsjesilen, as well as in the Frisian language and historic tales.

Frisian villages each tell their own story. Visit Sint Annaparochie, where Rembrandt married Saskia, or Tzum, home to Fryslân's tallest church tower. Explore Berltsum, the "12th city," or Sint-Jacobiparochie, the starting point of the Jabikspaad pilgrimage. Wijnaldum, with its 7th-century golden brooch, also awaits discovery.

Which village will you visit next?

Dorpen die het bezoeken waard zijn

Ieder dorp heeft iets unieks en een eigen verhaal te vertellen. Wist je dat Rembrandt zijn Saskia trouwde in Sint Annaparochie? En dat Tzum de hoogste kerktoeren van Fryslân heeft? (al zijn hier de meningen over verdeeld). Wist je dat Berltsum ook wel de 12e stad van Fryslân genoemd wordt? Dat Sint-Jacobiparochie het beginpunt van de pelgrimsroute het Jabikspaad is, een tocht van 2700 kilometer die naar het Spaanse Santiago de Compostela leidt? En dat er in Wijnaldum een gouden fibula van ongeveer 625 na Christus is gevonden?

Stuk voor stuk dorpen die het bezoeken waard zijn. Welke ga jij binnenkort bezoeken?

Meer weten
over de dorpen?

KAATSEN OP HET SJÛKELÂN

BERLTSUM

Entdecken Sie den friesischen Geist: Gemeinschaft, Natur und Tradition

Fryslân ist eine Region, in der Geschichte, Kultur und Natur miteinander verschmelzen. Geprägt von einem Erbe aus Freiheit, Individualität und Zusammenarbeit, basiert ihre Identität auf Vertrauen, Verantwortung und einem Gemeinschaftsgefühl, das als *mienskip* bekannt ist.

Die Landschaft spielt eine zentrale Rolle – von der rauen Nordsee und den weiten Marschlandschaften bis hin zu den Elf Städten und den ruhigen Seen. Traditionen leben in Sportarten wie keatsen, fierljeppen und skûtsjesilen weiter, ebenso wie in der friesischen Sprache und den historischen Erzählungen.

Friesische Dörfer erzählen alle ihre eigene Geschichte. Besuchen Sie Sint Annaparochie, wo Rembrandt Saskia heiratete, oder Tzum mit dem höchsten Kirchturm Frieslands. Erkunden Sie Berltsum, die „12. Stadt“, oder Sint-Jacobiparochie, den Startpunkt des Jabikspaad-Pilgerwegs. Auch Wijnaldum, wo eine goldene Fibel aus dem 7. Jahrhundert gefunden wurde, lädt zur Entdeckung ein.

Welches Dorf werden Sie als nächstes besuchen?

WIJNALDUM

SLACHTEMARATHON

DRÛGE FUOTTEN

Droge voeten

SLAPPETERP

NOARDWEST FRYSLÂN,

GEÏNSPIREERD DOOR EEN OUDE ZEE

TERPEN & DIJKEN

De Friezen zijn een volk dat in harmonie met de natuur leeft, gevormd door hun eeuwenlange relatie met het water en het land. Vanaf de 6e eeuw trokken ze steeds dichter naar de Waddenzee, waar ze als terpenbouwers meesterlijk heuvels opwierpen om droge voeten te houden. Deze terpen zijn nog altijd zichtbaar in het weidse landschap, en herinneren ons aan een tijd waarin de mens leerde te leven met de getijden en de kracht van de zee.

Langzaam opgebouwd, laagje voor laagje, biedt het landschap van Noardwest Fryslân een uitnodiging tot bezinning. De kerken, die trots op de hoogste punten van de terpen staan, dienen als stille bakens in het uitgestrekte land. Ze nodigen je uit om even stil te staan, het uitzicht in je op te nemen en de rust te ervaren die deze plek biedt. Rondom deze kerken zijn boerderijen en woningen gebouwd, een stille getuigenis van het leven dat hier altijd in harmonie met de natuur heeft bestaan.

De dijken en waterwegen die door de eeuwen heen zijn aangelegd, vertellen het verhaal van een volk dat zich aanpast aan de grillen van het water. Wandelend langs de oude zeedijken, die nog steeds de grenzen van de vroegere Middellzee markeren, voel je de geschiedenis onder je voeten. In de nieuwe polder Het Bildt, met zijn rechte kavels en wegen, zie je hoe de Friezen hun omgeving vormgaven, terwijl de veeteelt en akkerbouw hun levensonderhoud verzekerden.

Een must see is de Oudebildtdijk, een watermonument van meer dan 14 kilometer lang.

De mens en het water zijn hier altijd met elkaar verbonden geweest. Bij Oosterbierum, langs de Slachtedijk, kun je letterlijk de geschiedenis van de dijken lezen in de markeerstenen die de hoogtes door de eeuwen heen aangeven. Terwijl de zeedijken opnieuw versterkt worden om zich aan te passen aan de veranderende wereld, voel je hoe deze plek een diepe, kalmerende kracht uitstraalt. Het landschap nodigt je uit om te vertragen, na te denken en op adem te komen in deze tijdloze omgeving.

Meer info vind je hier:

Mounds & Dikes: A Timeless Landscape

Noardwest Fryslân tells the story of a people who have lived in harmony with water and land for centuries. From the 6th century, Frisians built mounds (terpen) to protect themselves from the tides, leaving behind a landscape marked by these ancient earthworks.

Churches perched on the mounds serve as beacons of tranquility, surrounded by farms and homes that echo a life lived close to nature. The dikes and waterways, such as the 14-kilometer-long Oudebildtdijk, trace the history of a community adapting to water's challenges while shaping their environment for agriculture and livestock farming.

This timeless region invites you to walk its historic dikes, reflect at its serene churches, and experience the calm, enduring connection between people and nature.

Warften und Deiche: Eine zeitlose Landschaft

Noardwest Fryslân erzählt die Geschichte eines Volkes, das im Einklang mit Wasser und Land lebt. Seit dem 6. Jahrhundert errichteten die Friesen Warften, um sich vor den Gezeiten zu schützen. Diese Hügel prägen noch heute das weite, beruhigende Landschaftsbild.

Kirchen auf den höchsten Punkten der Warften sind stille Zeugen einer harmonischen Verbindung von Mensch und Natur. Umgeben von Höfen und Häusern laden sie zum Verweilen und Nachdenken ein.

Die Deiche und Wasserwege, wie der 14 Kilometer lange Oudebildtdijk, erzählen von der Anpassung an die Launen des Wassers. Markierungssteine am Slachtedijk machen die Geschichte der Deiche greifbar. Diese Landschaft inspiriert dazu, das Tempo zu verlangsamen, die Geschichte zu spüren und in einer zeitlosen Umgebung neue Kraft zu schöpfen.

HEIN JAAP HILARIDES, AMBASSADEUR HET BILD

Bekijk hieronder het filmpje 'Ontdek Het Bildt' door de ogen van Hein Jaap Hilarides.

OUDEBILDTZIJL

SLACHTEDYK

DE WAADFISKER KOEHOOL

SKATSYKJE

Schatzoeken

VERBORGEN SCHATTEN... ARCHEOLOGIE LANGS HET WAD

Langs de stille Waddenkust, te midden van het uitgestrekte terpenland, liggen vier kleine archeologische musea die je meenemen op een reis door de tijd: Wijnaldum, Firdgum, Oudebildtzijl en Hegebeintum. Hier, in de rust van de natuur, worden verhalen verteld die diep geworteld zijn in de aarde, letterlijk uit de zeeklei omhoog gehaald. Elk museum heeft een eigen thema, maar samen vormen ze een rijk en compleet beeld van het leven met het water in deze regio, vanaf de vroege middeleeuwen tot nu. Het is een reis van bezinning, waarin verleden, heden en toekomst in elkaar overvloeien.

De klei langs de Friese Waddenkust heeft eeuwenlang haar geheimen bewaard. Gereedschappen, sieraden, muziekinstrumenten en zelfs het skelet van een vrouw uit 475 na Christus zijn naar boven gekomen. Ze fluisteren verhalen over hoe de eerste bewoners van de terpen hun leven in balans hielden met de natuur. In Hegebeintum wordt deze balans prachtig geïllustreerd met een 12 meter lange boorkern, die laag voor laag laat zien hoe de terp ontstond. De tijdlijn van 'leven met het water' eindigt in Oudebildtzijl, waar je stilstaat bij het wonen achter de dijk. Hier komt de geschiedenis langzaam tot leven en voel je de eeuwenoude band tussen mens en water.

/DOEN

In deze archeologische steunpunten staat niet alleen kijken, maar ook ervaren centraal. In Wijnaldum kun je aan de ambachtentafel zelf ontdekken hoe de fibula's, iconische sieraden uit de vroege middeleeuwen, werden gemaakt. In Firdgum kun je je verbeelding de vrije loop laten en nadenken over de toekomst met een spel: wat zal over 2000 jaar nog teruggevonden worden van onze wereld? Of beleef in Oudebildtzijl het geduld en de samenwerking die nodig zijn om een inpoldering na te bouwen. Het is een uitnodiging om te vertragen en werkelijk stil te staan bij wat blijft en wat verdwijnt.

/BELEVEN

Het verleden komt pas echt tot leven als je het voelt en ervaart. Zo kun je vanuit Wijnaldum in alle rust een Terpenkuier maken, een wandeling van 6 kilometer door het serene Terpenlandschap. In Hegebeintum, op de hoogste terp van Nederland, vertelt een gids je over de oude Romaanse kerk en de eeuwenlange geschiedenis van deze bijzondere plek. In Firdgum stap je de Middeleeuwen binnen in een nagebouwd zodenhuis, waar je de eenvoud en het vakmanschap van die tijd kunt voelen. En in Oudebildtzijl kun je jezelf even een echte 'slikwerker' wanen, terwijl je poseert voor een foto.

ROUTETIP
TERPEN
KUIERROUTE WIJNALDUM
6 km

**1/ YEB HETTINGA
MUSEUM FIRDGUM**

**3/ BEZOEKERSCENTRUM
AERDEN PLAATS**

**2/ ARCHEOLOGISCH
STEUNPUNT
WIJNALDUM**

**4/ KENNIS- EN INFOR-
MAASJESINTRUM TERP
HEGEBEINTUM**

Bekijk de route
op onze website

**Hidden Treasures:
Archaeology Along the Wadden Sea**

4 Unique Museums That Bring History to Life

Along the tranquil Wadden Sea coast, amidst the expansive terp landscape, lie four small archaeological museums that take you on a journey through time: Wijnaldum, Firdgum, Oudebildtziyl, and Hegebeintum. Here, in the serenity of nature, stories deeply rooted in the earth are told - literally unearthed from the sea clay. Each museum has its own unique theme, but together they offer a rich and comprehensive picture of life with the water in this region, from the early Middle Ages to the present day. It's a reflective journey where past, present, and future seamlessly intertwine.

**Verborgene Schätze...
Archäologie entlang des Wattenmeers**

4 regionale Museen, die Sie entdecken sollten

Entlang der stillen Wattenmeerküste, mitten im weiten Warftenland, liegen vier kleine archäologische Museen, die Sie auf eine Reise durch die Zeit mitnehmen: Wijnaldum, Firdgum, Oudebildtziyl und Hegebeintum. Hier, in der Ruhe der Natur, werden Geschichten erzählt, die tief in der Erde verwurzelt sind - buchstäblich aus dem Meereslehm ans Licht geholt.

Jedes Museum hat sein eigenes Thema, doch zusammen ergeben sie ein reiches und vollständiges Bild des Lebens mit dem Wasser in dieser Region, von den frühen Mittelalterzeiten bis heute. Eine Reise, die zum Nachdenken einlädt und in der Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft ineinanderfließen.

FERWÛNDERJE

Verwonderen

STATEN & STINZEN: EEN REIS DOOR ADELLIJKE GESCHIEDENIS EN NATUURLIJKE RUST

MARTENASTATE IN KOARNJUM

In vroeger tijden bloeide de welvaart in Noardwest Fryslân, wat je nog steeds kunt voelen in het landschap. Hier, te midden van de rust en ruimte, vind je oude kastelen en buitenplaatsen, bekend als stinzen en staten. Deze landgoederen, ooit bewoond door adel en rijke heren, staan symbool voor een tijd waarin de natuur en de mens harmonieus samenleefden. Omgeven door weelderige tuinen met bijzondere planten, vormden ze een vredig contrast met de uitgestrekte Friese vlaktes.

In de Middeleeuwen stonden op veel terpen stenen huizen, stinzen genoemd, die met hun dikke muren dienden als bescherming tegen indringers. Hoewel veel van deze bouwwerken in de loop der tijd verdwenen zijn, blijven er nog steeds

sporen achter. Toegangspoorten bij boerderijen, restanten van voormalige staten, vertellen de verhalen van vroeger. Zo ook Liauckamastate bij Pietersbierum en Sexbierum, waarvan het terrein niet meer toegankelijk is, maar van een afstand nog steeds

de verbeelding prikkelt. De stinzen en staten zijn plekken van rust en bezinning, waar je niet alleen de geschiedenis kunt voelen, maar ook de harmonie tussen mens en natuur. Veel van deze landgoederen, zoals het Poptaslot in Marsum,

POPTASLOT IN MARSUM

UNIASTATE IN BEARS

DEKEMASTATE IN JELSUM

Martenastate in Koarnjum, Stinze Stiens en Dekema State in Jelsum, zijn nog steeds omringd door prachtige tuinen. De stilte van deze plekken, aangelegd door gerenommeerde tuinarchitecten, nodigt uit om te vertragen en de verbinding met de natuur te herstellen. Wandel langs de eeuwenoude bomen en bijzondere beplanting, en voel hoe de tijd hier lijkt stil te staan. De tuinen rondom de stinzen, met hun bijzondere flora, bieden een oase van rust. De stinzenflora, met namen als 'titelroas' voor narcis en 'lijppeblom' voor kievitsbloem, bloeit elk voorjaar en nodigt je uit om stil te staan bij de

wonderen van de natuur. In Franeker vind je nog de overblijfselen van de Sjaerdemastins en Camminghastins, die ooit in het hart van de stad stonden. In de Botniastins is de Academie van Franeker gevestigd. Wees welkom om hier eens naar binnen te stappen.

Ook Uniastate in Bears, nu een luchtspiegeling in het landschap, herinnert aan een adellijk verleden. Voor wie op zoek is naar romantiek en verstillings: Uniastate is tegenwoordig een trouwlocatie, perfect voor een ceremonie in de natuur.

UNIASTATE IN BEARS

In the Middle Ages, there was usually a stins on the mounds. Stins is the Frisian word for stone house: an inhabited defence tower with thick walls, which served to protect the inhabitants. Most of the stinzen have disappeared, but fortunately quite a few have survived. They often are hundreds of years old. Sometimes the resident converted the stins into a larger complex for which the Dutch name 'state' was used. In Northwest Fryslân there are still quite a few. Some are open to the public. In the Northwest Fryslân region this is for example the Poptaslot (or Heringastate) in Marsum. Something completely different is Uniastate in Bears, nowadays a mirage in the landscape. The stinzen often have gardens with very special plants. Most stinzen plants bloom between January and May, but during the rest of the year the gardens are also beautiful and deserve a visit.

Im Mittelalter stand auf den Warften meist ein Stins, das friesische Wort für Steinhaus: ein bewohnter Wehrturm mit dicken Mauern, der dem Schutz der Bewohner diente. Die meisten Stinzen sind verschwunden, aber zum Glück haben manche überlebt. Die sind oft viele hundert Jahre alt. Manchmal baute der Bewohner die Stins in einen größeren Komplex um, für den der Niederländische Name 'State' verwendet wurde. In Nordwest-Fryslân sind noch mehrere erhalten geblieben. Einige sind für die Öffentlichkeit zugänglich. In der Region Nordwestfriesland ist dies zum Beispiel: das 'Poptaslot' (oder Heringastate in Marsum. Etwas ganz anderes ist die Uniastate in Bears, eine neuerbaute 'Luftspiegelung' in der Landschaft.

ROUTES VAN ADEL DE MOOISTE ROUTES LANGS STATEN EN STINZEN

ELFSTATENTOCHT 1 24.8 km

DEKEMASTATE IN JELSUM

Bekijk de route
op onze website

STATEN EN STINZEN RONDOM FRANEKER 40.0 km

BOTNIASTINS IN FRANEKER

Bekijk de route
op onze website

Meer informatie over de Staten en Stinzen in Noardwest?

VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/
STATENENSTINZEN

WYNKRÊFT

Windkracht

MEI DE KOP YN'E WYN MOLENS VAN NOARDWEST

In Noardwest Fryslân vind je ruim twintig prachtige en historische molens. Je kunt het hier dus met recht een molenparadijs noemen. De molens zijn stuk voor stuk een bezoek meer dan waard. Ze zijn er namelijk in allerlei verschillende soorten en maten. Van spinnenkoppen tot tjaskers, van polder- tot korenmolens. Een groot aantal is officieel een monument. Waai met ons mee alle richtingen op. Ontdek de verhalen van de bijzondere monumenten waar we met recht trots op mogen zijn.

4 BIJZONDERE MOLENS

In Vrouwenparochie kun je bijvoorbeeld elke zaterdagmiddag, bij voldoende wind, de Vrouwbuurstermolen bezichtigen. Vrijwillige molenaars houden deze graanmolen in stand. Ze malen lokaal verbouwd graan en verwerken dat in het inmiddels beroemde 'Froubuurtser struufmeel' (pannenkoekenmeel).

Korenmolen De Hoop in Stiens is elke zaterdag tussen 09.00 en 13.00 uur geopend. Hier ruik je bij binnenkomst het versgemalen tarwemeel.

Vrijwilligers vertellen je graag meer. Samen met de plaatselijke bakker maken zij geweldige lekkernijen van het meel. Je kunt ook meelmixen kopen en thuis aan de bak gaan.

Molen De Korenaar in Sexbierum is een molen met twee zalen, een bar en een grote tuin. De molen is één van de mooiste trouwlocaties van Fryslân.

Molen de Puollen in Dronryp. Een bijzondere ervaring midden in de polder tussen wind, water en aan

MOLEN DE PUOLLEN IN DRONRYP

de rand van een plas-dras voor weidevogels met vogelhut (geopend tijdens het broedseizoen). Een compleet natuurlijke en aangename belevenis. Kom tot rust op het rustpunt Moundersplak. Wie wil overnachten onder de wieken van de molen kan hier ook terecht want er zijn twee trekkershutten gerealiseerd. Als de molen draait is deze gratis te bezichtigen. De molenaar vertelt u graag over haar oude functie en werking van deze poldermolen.

Stichting Molens in Menaldumadeel heeft behalve molen de Puollen en de Marsumer nog 6 andere molens in eigendom en een eigen werkplaats. De andere molens staan in Menaldum, Marsum, Kingmatille, Hatsum en

EVENEMENTENTIP DE MIDSEUMER MÔLNKOIER

Op het terrein bij de oude
graanmolen:
De Vrouwbuurtstermolen

WWW.DEMOLENLOOP.NL

**1/ MOLEN DE KORENAAR
IN SEXBIERUM**

**2/ MOLEN DE HOOP
IN STIENS**

**3/ DE VROUWBUURT-
STERMOLEN IN
VROUWENPAROCHIE**

**4/ ARKENSMOLEN IN
FRANEKER**

in Deinum. Hier staat namelijk een windmotor. In 2025 bestaat deze molenstichting 50 jaar en organiseert daarom 8 verschillende molendagen. Maar ook een grote wandelmolentocht in juni.

Voor meer info:
molensmenaldumadeel.nl

Wil je weten welke molens te
bezoeken zijn?

[VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/
MOLENS](http://VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/MOLENS)

FIETSRUTE MOLENS VAN MENALDUMADEEL

39 km

Bekijk de route
op onze website

KERKEN IN NOARDWEST FRYSLÂN:

PLEKKEN VAN STILTE, BEZINNING EN ONTMOETING

In Noardwest Fryslân vind je kerken die als bakens in het uitgestrekte landschap staan. Veel van deze kerken dateren uit de 11e eeuw en vormen al eeuwenlang het hart van de gemeenschap. Ze bieden een ruimte om te vertragen, stil te staan en je te verbinden met de diepgewortelde geschiedenis van deze regio.

IOANNIS THEATERTSJERKE WIER

THEATERKERKEN: KUNST, CULTUUR EN MIENSKIP

De kerken van Noardwest Fryslân hebben meer te bieden dan alleen geschiedenis. Ze zijn ook plekken voor culturele ontmoeting, zoals de Theaterkerken in Wergea, Jellum en Wier. Deze kerken, omgevormd tot culturele hotspots, combineren rust en bezinning met theater, muziek en kunst. In veel kerken vinden regelmatig exposities en voorstellingen plaats die je niet alleen vermaken, maar ook aanzetten tot nadenken. De Theaterkerk in Wier, met

zijn unieke atmosfeer, biedt niet alleen optredens, maar ook bezinningstochten en wandelingen door het Friese landschap. Deze kerken brengen kunst en bezinning op een bijzondere manier samen.

Top 5 kerken en kloosters met een verhaal

Hier zijn enkele kerken en kloosters die je zeker niet mag missen tijdens je ontdekkingstocht door de regio.

//AL IS NOARDWEST FRYSLÂN PLAT, IT HAT SYN HICHTEPUNTEN!

VAN HARENKERK SINT ANNAPAROCHIE: REMBRANDT EN SASKIA

In Sint Annaparochie vind je de Van Harenkerk, beroemd omdat Rembrandt van Rijn hier in 1634 trouwde met zijn grote liefde, Saskia van Uylenburgh. Deze kerk is een stille getuige van hun samenzijn, en het is een bijzondere ervaring om hier te staan waar de beroemde schilder ooit zijn geloften uitsprak. De kerk ademt een serene sfeer en is een perfecte plek om even stil te staan en de betekenis van deze historische gebeurtenis in je op te nemen.

Voor actuele openingstijden vanharenskerk.nl

1/ VAN HARENSKERK IN
SINT ANNAPAROCHIE

2/ SALVIUSKERK
IN DRONRYP

DE SALVIUSKERK DRONRYP: EEN HISTORISCH ICOON

De 12e-eeuwse Salviuskerk, ook wel d'Alde Wite genoemd, is een mix van romaanse en gotische bouwkunst. Bij de ingang herinnert een memoriesteen aan de beroemde astronoom Eise Eisinga. De kerk heeft een houten tongewelf, een 16e-eeuwse toren met een klok van Geert van Wou (1493), en bijzondere details zoals beelden van de deugden.

Binnen vind je het oudste kerkorgel van Fryslân (1653) en een indrukwekkende verzameling grafzerken. Een bezoek aan deze kerk is een reis door de rijke geschiedenis van Noardwest Fryslân. In de wintermaanden worden er ook wel concerten gegeven.

EVENEMENTENTIP TSJERKEPAAD

Tijdens Tsjerkepaad zijn gedurende de zomer ongeveer 250 Friese kerken vrij toegankelijk. Gastvrije vrijwilligers zijn beschikbaar om uitleg te geven. De kerken zijn open voor iedereen die erfgoed, kunst, stilte, ontmoetingen, rust of meditatie waardeert!

WWW.TSJERKEPAAD.NL

NIJCLEASTER

HILAARD

Leef mee op het ritme van
Klooster Westerhûs

**Wil je even op adem komen?
Heb je behoefte aan ruimte
voor jezelf, en voor anderen?
Dan ben je van harte welkom
op Klooster Westerhûs; een tot
modern klooster omgebouwde
monumentale boerderij.**

Deze oeroude plek bevindt zich
midden op het Friese platteland
en wordt gekenmerkt door rust
en ruimte en door vergezichten
op weilanden en wolken. Hoewel
Westerhûs vlak onder Leeuwarden
ligt en Hilaard goed bereikbaar is
met de bus, zie je in de verte alleen
maar de silhouetten van dorpen en
de spitsen van kerktorens. Je kunt
hier ver weg kijken en tegelijk ook
diep naar binnen kijken.

De Nijkleaster-kloostergemeenschap
biedt haar gasten aan om in een
weekend- of (mid)weekretraite mee
te leven in een vast kloosterritme
van bidden en werken, van stilte,
bezinning en verbinding.

Meer informatie nijkleaster.frl

MUMMIEKELDER

IN NICOLAASKERK WIUWERT

**In de Nicolaaskerk in
Wiuwert werd in 1765 tijdens
houtsnijwerkzaamheden een
bijzondere vondst gedaan.
Timmerlieden vonden bij toeval
gave lichamen in de grafkelder.
Het was de schrik van hun
leven. In paniek renden ze de
Nicolaaskerk uit.**

Het bijzondere was dat de lichamen
hun kleren nog aan hadden en
hun huid zag eruit alsof ze er nog
maar net waren begraven. Dankzij
diverse onderzoeken weten we dat
het natuurlijke mummies zijn, niet
geprepareerd of gebalsemd, maar
op natuurlijke wijze bewaard dankzij
het klimaat in de kelder.

De meeste van de zeven verdwenen
mummies zijn bij onderzoeken in de
voormalige Universiteit van Franeker
tot botten en schedels vergaan.
Die zijn in twee gesloten kisten
teruggekeerd naar Wiuwert. Eentje
is gestolen, waarschijnlijk richting
Amerika maar bewijs is nooit
geleverd. Van wat Franse soldaten er
rond 1800 mee hebben uitgespookt
bestaan helaas alleen vage verhalen
en geruchten. De kleren zijn vergaan,
maar de lichamen van de resterende
vier mensen liggen er nog altijd.

Het wonderlijke verhaal van de
eeuwenoude mummies van Wiuwert
is omgeven door raadsels. Het
is nog steeds wetenschappelijk
niet bewezen hoe het kan dat de
lichamen al vanaf 1609 zó goed
bewaard blijven. De grafkelder is een
mysterie en herbergt het geheim van
Wiuwert.

Er worden van april tot en met
oktober rondleidingen gegeven.

Meer informatie mummiekelder.nl

GROATE KERK

SINT JACOBIPAROCHIE

Startpunt van het Jabikspaad

**De opvallende kerk van Sint-
Jacobiparochie is al enkele
decennia in gebruik als cultureel
centrum voor de regio Het
Bildt. Er vinden allerlei soorten
concerten, vergaderingen en
andere bijeenkomsten in deze
kerk plaats.**

Het beheer is in handen van
Stichting Cultureel Sintrum De
Groate Kerk, de kerk is in eigendom
bij de Stichting Alde Fryske Tsjerken
sinds 1979.

Sinds 2011 is er een pelgrims
informatiecentrum gevestigd in deze
kerk. Dit is dan ook de startplaats
van het Jabikspaad dat in Santiago
de Compostela (Spanje) eindigt.

Deze kerk ligt aan het begin van het
Jabikspaad en daarnaast ook aan
het Klooster Claercamppad. Mensen
die deze pelgrimspaden bewandelen,
kunnen hier de nacht doorbrengen.

In Noardwest Fryslân zijn nog
6 andere refugio's in de kerken
van Swichum, Peins, Jorwerd,
Boksum, Blessum en Britsum.

Meer informatie over de Groate kerk
[aldefryskekerken.nl/
sint-jacobiparochie](http://aldefryskekerken.nl/sint-jacobiparochie)

**3/ NIJCLEASTER WESTER-
HÛS IN HILAARD**

**4/ MUMMIEKELDER
IN WIUWERT**

**5/ DE GROATE KERK IN
SINT JACOBIPAROCHIE**

WANDELROUTE
**RONDJES OM DE KERKEN
IN NOARDWEST**

Boer - Tzummarum - Klooster Lidlum - Dongjum
Startpunt: Miedweg 2, 8809 HX Boer
13,1 km

Bekijk de route
op onze website

WANDELROUTE
**RONDJES OM DE KERKEN
IN NOARDWEST**

Jorwert - Nijkleaster - Hilaard - Leons
Startpunt: Sluytermanwei 1, 9023 AB Jorwert
12,1 km

Bekijk de route
op onze website

FERTRAAGJE

Vertragen

PELGRIMEREN EN BEZINNEN

Pelgrimeren is op weg gaan en je dagelijkse leven loslaten: familie, huis, werk en vrienden; alle dagelijkse besommeringen laat je achter. Door te lopen of rustig te fietsen vertraagt je levenstempo en kom je los van onze snelle gejaagde maatschappij. Iedere dag lopen of fietsen maakt je lichamelijk en mentaal sterker. Door op de manier van de pelgrim onderweg te zijn, vind je ruimte voor nieuwe ontdekkingen en ervaringen: tijd voor jezelf en wie jij bent, tijd om anderen te ontmoeten, tijd om open te staan voor alles wat op je weg komt.

Onderweg overnachten? Dat kan ook in Noardwest Fryslân; er zijn kerken die tegen een kleine vergoeding hun deuren openstellen voor pelgrims. In deze refugio's tref je eenvoudige voorzieningen zoals veldbedden, een toilet en stromend water.

Ben je gebaat bij wat meer luxe? Er zijn ook mooie verbouwde kerkjes te vinden, compleet met boxsprings, loungebank en ontbijtservice.

People have been pilgriming to Santiago de Compostela for over 1000 years. Europe has a network of routes to the place of pilgrimage. The Jakobspaad is the Frisian part of the St. Jacobs pilgrim route. The route starts in Sint Jacobiparochie. During the walk you will experience of leaving your daily life behind and you slow down your way of life. Along the way you can spend the night at special places; You are more than welcome to stay in various churches (refugios) on presentation of your pilgrim's license. Simple and for a modest fee.

Seit über 1000 Jahren pilgern Menschen nach Santiago de Compostela. Europa verfügt über ein Wegenetz zum Wallfahrtsort. Der Jakobspaad ist der friesische Teil des Jakobsweges. Die Route beginnt in Sint Jacobiparochie. Wenn Sie gehen, lassen Sie Ihren Alltag hinter sich und verlangsamen Ihr Lebenstempo. Unterwegs können Sie an besonderen Orten übernachten. Gegen Vorlage Ihres Pilgerausweises können Sie gerne in verschiedenen Kirchen (Refugios) übernachten. Einfach und für eine bescheidene Gebühr.

/ HET JABIKSPAAD

DE FRIESE PELGRIMSRROUTE VAN SINT JACOBUS

Het Jabikspaad is een wandelroute en een fietsroute. De fietsroute is ook geschikt voor een handbike of rolstoel.

De route is 150 km lang en loopt van Sint-Jacobiparochie tot aan het Hanzestadje Hasselt in de kop van Overijssel. De Groate kerk in Sint-Jacobiparochie is het startpunt van het Jabikspaad. De Jacobsschelp in de bestrating voor de kerk en het monument van Henk Rusman (zwarte metalen boog) markeren het begin van het Jabikspaad. Op de tuinmuur om de kerk staan de belangrijkste etappeplaatsen van de pelgrimsroute vanaf Sint-Jacobiparochie tot aan Santiago de Compostela. De Groate Kerk biedt een pelgrims informatiecentrum met alle info over pelgrimeren tussen Sint Jacobiparochie en Santiago de Compostela.

In het noorden van Friesland heeft de route een westelijke variant via Franeker en komt met de oostelijke variant samen in het dorp Jirnsum. Het Jabikspaad is in beide richtingen (noord-zuid en zuid-noord) goed bewegwijzerd. Alle informatie over de route, stempelkaarten en -adressen, overnachten vind je op jabikspaad.nl

/ KLOOSTER CLAERCAMPPAD

EEN PELGRIMSTOCHT DOOR HET VERLEDEN

Het Klooster Claercamppad is een route van 13 etappes. Deze pelgrimsroute begint in Rinsumageast, waar je de sfeer van de bezinning meteen voelt, en eindigt in Kloosterburen, Groningen, waar de sporen van het kloosterleven nog tastbaar aanwezig zijn. Het pad leidt je langs oude kerkjes, terpen en rustige wegen, waar je de voetstappen van de monniken kunt volgen en de sfeer van de bezinning kunt ervaren.

De route is een reis door het verleden en nodigt uit tot reflectie. Wandelen door het weidse landschap, luister naar de stilte en voel hoe de geschiedenis hier nog steeds aanwezig is. Het Klooster Claercamppad biedt niet alleen een prachtige wandeling, maar ook een diepe verbinding met de spirituele traditie van Fryslân en Groningen.

/ HET ZILTEPAD

Van Oostrum naar Lauwersoog, en verder naar Vierhuizen en Hornhuizen én omgekeerd. Verdeeld over verschillende etappes, met een gemiddelde lengte van zo'n 17 kilometer per stuk, biedt het Ziltepad je de kans om de regio te voet of per fiets te verkennen. Of je nu kiest voor een gedeelte van de route of het geheel, verdwalen is geen optie. Fokko Bosker, schrijver en gids, zorgt met zijn gedetailleerde wandel- en fietsgids dat je moeiteloos je weg vindt.

Terwijl je deze route aflegt, word je omringd door de ongerepte natuur, pittoreske dorpjes, en historische kerken die getuigen van de rijke cultuurhistorie van het gebied. Het samenspel van natuur en cultureel erfgoed is hier op unieke wijze zichtbaar.

visitwadden.nl/nl/het-ziltepad

Meer informatie over pelgrimeren in Noordwest?

[VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/
PELGRIMEREN](http://VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/PELGRIMEREN)

Door Ruth ter Voort

HET ZILTEPAD BREIDT UIT!

Vanaf 1 april 2025 breidt Het Ziltepad verder uit met 6 etappes en 6 rondwandelingen en komt daarmee op 15 etappes en 15 rondwandelingen en verbindt nu 3 provincies: Noord-Holland, Fryslân en Groningen.

Met het pad van kerk naar kerk willen Groninger Kerken en Stichting Alde Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit Wadden het cultureel erfgoed verbinden aan het Werelderfgoed landschap, de unieke dorpen, de inwoners en het thema bezinning.

In de regio Noardwest Fryslân worden o.a. de 'etappekerken' van Sint Jacobiparochi, Peins en Zurich toegevoegd. In alle drie deze kerken kun je ook overnachten als een echte pelgrim!

Maar vergis je niet, Het Ziltepad leidt je niet alleen langs de waddenkust maar brengt je ook verder het achterland in. Kijk snel op de kaart waar Het Ziltepad je kan brengen.

Rust in het hoofd

"Waar je gelopen hebt, wordt de omgeving ook een beetje van jou. Een nachtje in de kerk slapen verdiept de ervaring van Het Ziltepad en laat het draagvlak voor cultureel erfgoed groeien", zegt Ruth ter Voort van Het Ziltepad. „Het valt op dat wandelaars die voor het eerst zo'n lange afstandsroute lopen nog onzeker zijn over wat hen te wachten staat, maar na afloop kijkt eigenlijk iedereen uit naar het vervolg. Dat is het mooie van dit soort lange wandelingen. Het brengt je hoofd tot rust en de ruimte om je heen krijgt z'n weerslag op je gemoedstoestand. In de, doorlopend op externe prikkels georiënteerde, samenleving is hier weinig tot geen ruimte voor en dus moet je dit steeds vaker bewust opzoeken voor balans in jezelf en je leven'.

Op de website visitwadden.nl/hetziltepad vind je alle relevante informatie.

WRÂLDERFGUOD

Werelderfgoed

UNESCO WERELDERFGOEDEREN IN NOARDWEST FRYSLÂN: WAAR NATUUR EN CULTUUR SAMENKOMEN

Noardwest Fryslân is de trotse thuisbasis van twee bijzondere UNESCO Werelderfgoederen: de Waddenzee en het Eise Eisinga Planetarium in Franeker. Op een steenworp afstand is ook het Woudagemaal te bezoeken. Deze unieke plekken belichamen zowel de natuurlijke schoonheid als het rijke culturele erfgoed van de regio.

UNESCO WERELDERFGOED WADDENZEE

**Welkom in het UNESCO
Werelderfgoed, de Waddenzee,
het mooiste natuurgebied van
Nederland.**

In Noardwest Fryslân kun je op een ontspannen en bewuste manier het unieke Waddengebied verkennen. Volg de prachtige routes langs de Waddenkust, ontdek bijzondere locaties en laat je meevoeren door de verhalen van dit indrukwekkende

landschap. Hier heb je de ruimte om bewust vakantie te vieren: geniet van heerlijke lokale producten, kies voor duurzame accommodaties die rekening houden met het klimaat, of zet je in voor het behoud van dit bijzondere gebied door deel te nemen aan een van de vele clean-up acties. Of ga zelf eens strandjutten. Op dagen dat de wind waait, spoelen er zowel langs de kust als op het Harlinger strand de nodige zeevondsten aan, waardoor je kunt jutten. Help mee om plastic en ander afval op te ruimen.

Wie weet heb je geluk en jut je iets bijzonders zoals flessenpost uit Engeland of misschien wel barnsteen! Je kijkt je ogen uit!

Zo draag je bij aan de toekomst van de Wadden en laat je een kleine footprint achter, terwijl je geniet van de rust, ruimte en schoonheid van Noardwest Fryslân. Het waddengebied heeft zoveel te bieden. En delen we graag met jou.
[visitwadden.nl](https://www.visitwadden.nl)

// LAAT JE GRIJPEN DOOR DE ONGEKENDE SCHOONHEID

Wadden Sea

Let yourself be captivated by its unparalleled beauty

Welcome to the UNESCO World Heritage site, the Wadden Sea, the most beautiful nature reserve in the Netherlands.

In Noardwest Fryslân, you can explore the unique Wadden region in a relaxed and mindful way. Follow the beautiful routes along the Wadden coast, discover special locations, and immerse yourself in the stories of this impressive landscape. Here, you have the space to enjoy a conscious vacation: indulge in delicious local products, choose sustainable accommodations that consider the climate, or contribute to preserving this special area by participating in one of the many clean-up initiatives.

In doing so, you help secure the future of the Wadden Sea while leaving a minimal footprint, all while enjoying the peace, space, and beauty of Noardwest Fryslân. The Wadden region has so much to offer. And we are happy to share it with you.

Wattenmeer

Lass dich von der unvergleichlichen Schönheit verzaubern

Willkommen im UNESCO-Weltkulturerbe, dem Wattenmeer, dem schönsten Naturgebiet der Niederlande.

In Noardwest Fryslân kannst du das einzigartige Wattenmeer auf entspannte und bewusste Weise erkunden. Folge den wunderschönen Routen entlang der Wattenküste, entdecke besondere Orte und lass dich von den Geschichten dieser beeindruckenden Landschaft mitreißen. Hier hast du den Raum, bewusst Urlaub zu machen: genieße köstliche lokale Produkte, wähle nachhaltige Unterkünfte, die auf das Klima achten, oder engagiere dich für den Erhalt dieses besonderen Gebiets, indem du an einer der vielen Clean-Up-Aktionen teilnimmst.

So trägst du zur Zukunft des Wattenmeeres bei und hinterlässt einen kleinen ökologischen Fußabdruck, während du die Ruhe, den Raum und die Schönheit von Noardwest Fryslân genießt. Das Wattengebiet hat so viel zu bieten. Und wir teilen es gerne mit dir.

TIP

Wandel de dijk op bij Koehool, hier heb je een prachtig uitzicht over de Waddenzee. Of neem plaats op de Waddentribune in Harlingen.

WANDELROUTE
FRIESLAND BUITENDIJKS
8.7 km

Bekijk de route
op onze website

TEAM STERKE YERKE

MISSIE

Sterke Yerke is een avontuur van jonge mensen op een simpel zeilvlot, die willen laten zien dat je met weinig veel kunt bereiken. Inzet, doorzettingsvermogen, avontuur en een goed netwerk zijn daarentegen essentieel.

Wij zijn ervan overtuigd dat geloofwaardige en succesvolle initiatieven klein en thuis beginnen. Door bewustwording te creëren en mensen zo in beweging te krijgen. Stapje voor stapje. Waar onze vriendengroep in 1974 mee begon, willen we overdragen aan een nieuwe generatie, over de hele wereld.

VISIE

Deden we in 1979 nog onderzoek naar de olieverontreiniging van de oceaan, vandaag de dag willen we aandacht vragen voor het gebruik en de gevolgen van plastic. Wij wensen een wereld zonder plastic in de natuur en willen dat de fabrikanten, overheden en consumenten bewust worden van hun aandeel in de plastic vervuiling. Daar gaan we voor!

We kunnen de plastic soup zelf niet opruimen, maar gaan aandacht genereren voor:

- Een wereld met gezonde oceanen en dieren (inclusief onszelf);
- De rol van consumenten, bedrijven en (inter)nationale overheden.

Dit doen we met het nieuwe vlot, de Sterke Yerke IV. Met een nieuwe, jonge generatie Yerkes gaan we aandacht vragen voor de strijd tegen de plastic soup. Het onderzoeks- en aandachtsvlot Sterke Yerke IV gaan we inzetten voor het internationale plastic soup probleem. We beginnen met de Waddenzee en Noordzee en gaan vervolgens de Europese wateren en oceanen bevaren. Naast metingen van plastic in zee, willen we met name de bewustwording vergroten van het probleem en zoveel mogelijk mensen zelf aanzetten tot actie. Omdat plastic in het milieu in piepkleine deeltjes uiteenvalt, eten en drinken we constant plastic deeltjes en ademen deze zelfs in; het is dus een probleem dat iedereen raakt. Iedereen kan een steentje bijdragen aan het verkleinen van de Plastic Soup doormiddel van kritisch te zijn bij bijvoorbeeld het doen van boodschappen: Neem je eigen boodschappentas mee, verpak groentes en fruit in herbruikbare papieren zakken en/of kies voor verpakkingen waar statiegeld op zit.

HARLINGEN

Sinds 2022, het jaar waarin ons vierde vlot te water werd gelaten, is Harlingen onze thuishaven. Vanzelfsprekend, want de Sterke Yerke IV is in Harlingen gebouwd bij SRF. Port of Harlingen/Gemeente Harlingen faciliteert ons met een ligplaats in de vluchthaven. Met gepaste trots heeft Carex ons in de gelegenheid gesteld om in Dok5 een permanent doe- en kijkcentrum in te richten waarbij een subsidie van het Waddenfonds onmisbaar was. Hierdoor kunnen wij een breder programma aanbieden aan met name groepen scholen die een expeditietocht met het vlot op de Waddenzee maken. De openingstijden van het Doe en Kijkcentrum staan vermeld op de Facebookpagina van Dok5!

UNESCO WERELDERFGOED

KONINKLIJK EISE EISINGA PLANETARIUM

In Franeker vind je het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium, het oudste nog werkende planetarium ter wereld. Dit meesterwerk van wetenschappelijke precisie, gebouwd in de 18e eeuw, neemt je mee op een reis door het universum en laat je zien hoe nauw de Friezen altijd al verbonden zijn geweest met de hemel en de sterren.

PLANETARIUMKAMER

De Planetariumkamer is waar het allemaal 'om draait' in het Eise Eisinga Planetarium. Het model van de zon met de 6 planeten die eromheen draaien, werkt nog steeds. Daarmee is het het oudste werkende planetarium ter wereld. Bij je bezoek krijg je uitleg in de Planetariumkamer. Deze uitleg duurt ongeveer 15 minuten. De rest van het museum, waaronder het raderwerk, kun je op eigen gelegenheid ontdekken.

Naast de Planetariumkamer biedt het Planetarium een fraaie collectie astronomische instrumenten en een eigentijdse expositie over ons zonnestelsel en het heelal. Andere vaste onderdelen van het museum zijn de voormalige volkammerij van Eisinga en een uitgebreide verzameling historische astronomische instrumenten. Ook de moderne sterrenkunde is vertegenwoordigd. In de filmzaal zijn doorlopend documentaires te zien. Beleef hoe Eisinga woonde in het historisch woonhuis en blader digitaal door de prachtige wiskundige en astronomische handschriften van Eisinga! Sinds 2016 is de interactieve vaste expositie 'De Ruimte' te bezichtigen.

Meer informatie en tickets vind je op eisinga-planetarium.nl

ROUTETIP

HET VERHAAL VAN EISE EISINGA

26.4 km

Bekijk de route
op onze website

Door Josse Pietersma

HET KONINKLIJK EISE EISINGA PLANETARIUM EEN OERKNAL IN FRANEKER

Veel bezoekers zijn direct onder de indruk wanneer ze de planetariumkamer binnenkomen. Je hoort ze fluisteren: 'Ongelofelijk...' En boven bij het raderwerk klinkt het opnieuw: '-Ongelofelijk knap! -Geniaal! -Onbegrijpelijk! -Dat hij dat kon!'

Eisinga's rekenwerk is indrukwekkend. Complexe kennis over ons zonnestelsel heeft hij samengevat tot een overzichtelijk mechaniek met klokken, wijzers en draaiende planeten. Met zijn vrouw sprak Eisinga af dat hij er zeven jaar aan zou werken. En dat heeft hij ook precies gedaan. Eisinga was niet alleen geniaal, hij was ook stipt en betrouwbaar.

En toch is die genialiteit niet de reden dat UNESCO de wolkammerswoning aan het Raadhuisplein in 2023 tot werelderfgoed heeft uitgeroepen. De unieke waarde van het Planetarium zit niet in de geniale prestatie van een eenling. Het gaat om het bijzondere idee áchter het bouwwerk. Minister Robert Dijkgraaf zei het zo: 'Het Planetarium is de oerknal van de wetenschapscommunicatie'.

Eisinga bouwde zijn planetarium uit liefde voor de wetenschap; niet in opdracht van een universiteit, maar op eigen gelegenheid. En hij deed dat niet om de kennis voor zichzelf te houden. Iedereen die zijn planetarium wilde bezoeken was welkom. En zo is het nog steeds.

Met een aanwijsstok in de hand vertellen we in de planetariumkamer over Eisinga, zijn bouwwerk en de wereld om ons heen. Wetenschappelijke kennis vatten we samen en ingewikkelde astronomische fenomenen leggen we uit. Eisinga is er mee begonnen. En wij gaan er mee door totdat de hele wereld op bezoek is geweest.

UNESCO World Heritage Koninklijk Eise Eisinga Planetarium

At the ceiling of the living room of his historic dwelling the talented Eise Eisinga constructed the oldest working planetarium of the world. This iconic and impressive machine has become world famous. Even after nearly 240 years, this model of the universe still displays the correct positions of the sun, moon and planets. Since an enlargement in 2016, the interactive exposition 'Space' has been added to the museum.

UNESCO-Weltkulturerbe Koninklijk Eise Eisinga Planetarium

An der Decke des Wohnzimmers des historischen Gebäudes hat Eise Eisinga das Universum im Maßstab nachgebildet. Dieses älteste noch funktionierende Planetarium ist mittlerweile weltbekannt. Heutzutage gibt das Modell, das von einem riesigen hölzernen Zahnrad angetrieben wird, immer noch den aktuellen Stand von Sonne, Mond und Planeten wider. Eine interaktive Ausstellung über das Universum ist eine schöne Ergänzung des Besuchs.

TSJUSTER

Donker

WAD EEN DUISTERNIS BELEEF DE NACHT

Nergens is de duisternis zo puur te ervaren dan in Noardwest Fryslân. Bij helder weer is de Melkweg of zelfs het Noorderlicht duidelijk te zien. Veel ondernemers maken deze duisternis op uiteenlopende manieren beleefbaar. Met unieke ervaringen die niet mogen ontbreken op een bucketlist.

// BEZOEK EEN NACHTTUIN. DE NACHT BRUIST VAN HET LEVEN!

In de nacht komen veel dieren en planten tot leven. Donkerte is voor deze 'nachtbrakers' een levensvoorwaarde. Toch is het bestaan van deze bijzondere dieren en planten niet of nauwelijks bekend bij mensen. Daarmee is ook onbekend waarom juist het donker van de nacht voor deze soorten zo belangrijk is. Nachtsoorten hebben het in aantallen en variatie moeilijk door de oprukkende lichtvervuiling.

Ze hebben veilige, donkere en voedzame plekken nodig om te leven.

Bezoek eens nachttuin de Lautatún bij Wier, waar natuur en sterrenkunde samenkomen. De rust van de nacht en de pracht van de natuur maken deze tuinen een plek voor bezinning. Kijk omhoog naar het unieke astronomische uurwerk in Wier en voel de tijd vervagen, terwijl je je verbindt met de aarde en de kosmos.

NACHTTUIN BIJ WIER

GA OP ZOEK NAAR HET NOORDERLICHT

**Het is een waanzinnig
mooi natuurfenomeen:
het noorderlicht.**

Normaal gesproken moet je hiervoor naar Scandinavië afreizen maar het noorderlicht is steeds vaker zichtbaar in Nederland. Althans, op plekken waar weinig lichtvervuiling is. Mag jij drie keer raden waar dat het geval is. Juist: het Waddengebied! Bij Koehool, Zwarte Haan en Roptazijl heb je het beste zicht op het prachtige noorderlicht. Het noorderlicht laat zich nooit voorspellen. Je moet écht mazzel en vooral ook geduld hebben. Een app downloaden zoals My Aurora Forecast of AuroraNotifier kan ook helpen.

Experience the Pure Darkness of Noardwest Fryslân

In Noardwest Fryslân, darkness reveals its magic. On clear nights, the Milky Way and even the Northern Lights are visible, offering unforgettable experiences. Visit the Lautatún night garden in Wier, where nature and astronomy intertwine, providing a tranquil space for reflection and a glimpse of nocturnal life.

For a chance to see the Northern Lights, head to Koehool, Zwarte Haan, or Roptazijl. Though unpredictable, apps like My Aurora Forecast can help you plan your stargazing adventure.

Erlebe die Dunkelheit in Noardwest Fryslân

Noardwest Fryslân bietet eine der pursten Erfahrungen von Dunkelheit. Bei klarem Wetter kannst du die Milchstraße oder sogar das Nordlicht sehen. Viele Orte und Aktivitäten machen die Nacht auf besondere Weise erlebbar, wie der Nachgarten Lautatún in Wier, wo Natur und Astronomie aufeinandertreffen.

Das Nordlicht, ein spektakuläres Naturphänomen, ist in lichtverschmutzungsfreien Gebieten wie Koehool, Zwarte Haan und Roptazijl sichtbar. Geduld und Glück sind gefragt, doch Apps wie My Aurora Forecast können bei der Suche helfen. Erlebe die Ruhe der Nacht und entdecke ihre verborgene Schönheit!

DE WAADFISHER BIJ KOEHOOL

VOGELS SPOTTEN

Noardwest Fryslân is een paradijs voor vogelliefhebbers. Het spotten van vogels is een van de leukste dingen die je kunt beleven maar doe dit wel vanaf een afstand waarbij je de vogels niet stoort en op aangegeven plekken zoals de vele vogelkijkhutten. Van 15 maart tot 15 juli is het broedseizoen. Een periode waar je goed rekening mee moet houden.

HIER ZIJN ENKELE VAN DE MEEST UNIEKE VOGELKIJKHUTTEN:

1/ VOGELKIJKHUT SKROK, BIJ WOMMELS

Skrok is een weidevogelgebied in de Greidhoeke, waar je het oude, kruidenrijke greppeltjesland nog volop terug ziet.

De natte graslanden vol bloemen en insecten bieden in het voorjaar een perfecte broedplaats aan talloze weidevogels. Aan de rand van het weidevogelreservaat Skrok staat een vogelkijkhut bij de plas Swyns. Hier kun je weidevogels zoals de grutto, Kievit en tureluur van dichtbij spotten. In het voorjaar rusten en foerageren er soms honderden grutto's!

2/ VOGELKIJKHUT HEGEWIERSTERFJILD, BIJ HARLINGEN

Deze hut ligt aan de rand van het natuurgebied Hegewiersterfjild, vlakbij Harlingen. Als hoog-watervluchtplaats biedt het Hegewiersterfjild tijdens vloed een rustplaats aan talloze wadvogels. Vanuit de vogelkijkhut in het gebied zijn de vogels goed te bekijken.

In het najaar jaagt de slechtvalk op de vele smienten en goudplevieren. De kolgans en brandgans weten het gebied in de winter goed te vinden. Het gebied is dan ook het hele jaar door een waar vogelparadijs.

3/ IT NOARDERLEECH, BIJ HALLUM

Waar eens de slikwerkers hun ruggen kromden... ligt nu een uniek natuurgebied. Tussen Zwarte Haan en de Pier van Holwert ligt één van Europa's grootste kwelders; Noard-Fryslân Bûtendyks. Het ruim 4200 hectare grote gebied met zomerpolders, dobben, zilte graslanden, slikvelden en kwelderwerken is een eldorado voor planten en dieren. Daarnaast is het gebied onderdeel van het Werelderfgoed Waddenzee. In het gebied komen 240 verschillende soorten vogels voor, maar de bonte strandloper, brandgans en wulp zie je het meest.

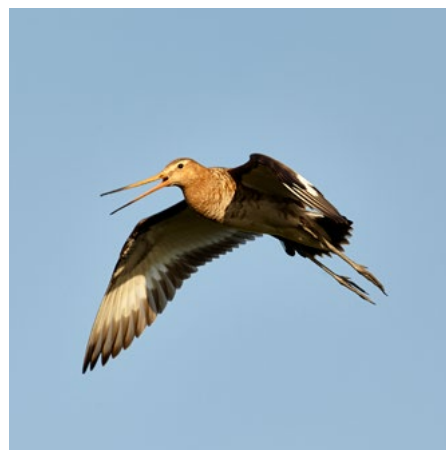

Noardwest Fryslân is a paradise for bird enthusiasts. Birdwatching is one of the most enjoyable activities you can experience, but always do so from a distance to avoid disturbing the birds. Use designated spots such as the many bird hides in the area. From March 15 to July 15, it's the breeding season - a time when extra care and consideration are required.

Noardwest Fryslân ist ein Paradies für Vogelliebhaber. Die Beobachtung von Vögeln gehört zu den schönsten Erlebnissen, aber achte darauf, dies aus der Distanz zu tun, ohne die Vögel zu stören, und an ausgewiesenen Orten wie den zahlreichen Vogelbeobachtungshütten. Vom 15. März bis zum 15. Juli ist Brutzeit - eine Periode, in der besondere Rücksicht geboten ist.

HEGEWIERSTERFJILD TUSSEN KIMSWERD EN HARLINGEN

Hier vind je alle vogelkijkhutten

[VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/
VOGELSSPOTTEN](https://www.visitnoardwestfryslan.nl/vogelsspotten)

WETTERWILLE!

Waterpret

KLEIROUTE DOOR FRANEKER

HET WATER OP IN NOARDWEST

In Noardwest Fryslân is het heerlijk toeven op het water. Het is puur genieten van het prachtige landschap, de stilte midden in de natuur, de authentieke dorpjes en de levendigheid in de steden. Aan afwisseling geen gebrek. Zelfs na een kort vaartochtje, zo aan het eind van de middag, kom je terug alsof je op vakantie bent geweest. Maar vergis je niet, op het water kun je je ook flink inspannen.

De zeilen hijsen, roeien of wat dacht je van suppen? Het heet dan ook niet voor niets watersport!

Dompel je onder in het watersport walhalla in Grou, zeil mee met de bruine zeilvaart in Harlingen, ga zeehonden spotten of huur een bootje en ontdek de vele kleine en grotere vaarwegen in Noardwest Fryslân! De Watersport App is jouw hulp tijdens

het varen. Je gebruikt 'm om bruggen te openen, vaarroutes op te zoeken, trailerhellingen te vinden en nog veel meer.

De app is beschikbaar in het Fries, Nederlands, Duits en Engels en gratis beschikbaar voor gebruikers van Apple, Android en via de website **watersport.fryslan.nl**

NOORDELIJKE ELFSTEDENROUTE
BIJ ALDE LEIE

DROOGVALLEN OP HET WAD

KANOROUTE

SUPPEN OVER DE KLEIRoute

Door Loesanne Velstra

SUPPEN

SUPPEN MET LOESANNE

Midden in de landerijen tussen Donjum en Tzummarum vind je supschool wetterKR8. Waarbij sup natuurlijk staat voor Stand Up Paddle. Deze sport is de afgelopen jaren groot geworden. Met name recreatief, maar tegenwoordig wordt ook de Elfstedentocht gesupt. Eigenaar en tevens instructrice Loesanne Velstra legt uit wat haar sup school zo bijzonder maakt en hoe zij haar onderneming inzet om de mooie omgeving op de kaart te zetten.

Ambassadeur Werelderfgoed Waddenzee

Loesanne is opgegroeid op het water, dus hierdoor kent ze alle goede plekken om naartoe te gaan. "Oorspronkelijk kom ik niet uit dit gebied, dus ik moest erg wennen toen ik hier op de boerderij kwam wonen. Eén van de manieren waarop ik dat heb gedaan is door mezelf uit te dagen het gebied op de kaart te zetten. Ik probeer zoveel mogelijk mooie momenten vast te leggen en onze cursisten en bezoekers te vertellen over de omgeving. We komen zowel in de buitengebieden als in de grachten van de Elfsteden Harlingen en Franeker. Op deze manier hoop ik voor meer reuring in dit gebied te zorgen. "Dit is precies waar

de organisatie van Werelderfgoed Waddenzee naar op zoek is, waardoor ik officieel ambassadeur ben geworden bij dit verbond", vertelt Loesanne trots.

De charme van de akkers

Onderweg vertelt tourgids Loesanne over alles wat er gebeurt in de omgeving. De akkers om de boerderij heen worden volledig gebruikt voor landbouw. Er loopt dus geen vee. "Als de aardappelen bloeien, is op een gegeven moment het hele veld gekleurd met roze en witte bloempjes." Op het veld van de suikerbieten verderop zie je nu allemaal kleine, groene blaadjes. "Het is zo mooi hoe dit allemaal zijn eigen herkenbare look and feel geeft."

Clean sup

De sup-instructrice houdt van haar omgeving en zorgt er graag voor dat deze netjes blijft en met respect behandeld wordt. Helaas gebeurt dat niet vanzelf en wordt er nog steeds heel veel afval zonder blikken of blozen in het water gegooid. "Wanneer ik tijd heb, organiseer ik graag sup clean ups. Hierbij gaan

we met vrijwilligers het water op om tijdens het suppen rommel uit het water te vissen. Je schrikt ervan wat wij allemaal uit het water halen. Van tegels tot wieldoppen en van flessen tot handschoenen. Je vraagt je dan af hoe mensen het voor elkaar krijgen dit allemaal in ons mooie water te lozen", zegt Loesanne vol ongeloof. Helaas heeft ze niet altijd tijd voor deze opruimacties, maar aan de beelden te zien, is het wel hard nodig.

Steeds meer kennis

Loesanne voelt zich als een vis in het water in de omgeving rondom het wad en hoopt mensen enthousiast te blijven maken. Tot nu toe lukt het goed om veel verschillende mensen het waddengebied rondom Harlingen te laten zien. Naast de lessen en clinics rond en op het Wad, vinden deze ook plaats op het water van de elfstedenroute. De drukte blijft aanhouden. En dat is maar goed ook volgens Loesanne: "Zo maken steeds meer mensen op een groene manier kennis met het prachtige gebied waarin wij leven!"

// "STEEDS MEER MENSEN MAKEN OP EEN GROENE MANIER KENNIS MET HET PRACHTIGE GEBIED WAARIN WIJ LEVEN"

MEER WATERSPORT

Bekijk hier alle watersport-mogelijkheden in de regio

KANO'S/MOTORBOOTJES BOOTJE HUREN

Hier vind je de plekken waar je je boot kunt huren.

ROUTES VAREN EN SUPPEN

Rondje Franeker

Harlingen

Vaarroute 't Bildt

Kleiroute

TIP: VAAR MEE MET GOUDEN VLOOT

Zeilreizen

De Overwinning als eerste klassieke zeilcharter uitstootvrij in de vaart!

Elektrisch Zeilschip Huren

Ga voor een Duurzaam Avontuur! Een unieke ervaring beleven op het water, terwijl je geniet van een CO2-neutrale vakantie of bedrijfsuitje.

www.goudenvloot.nl

SUP CLEAN-UP

Explore Noardwest Fryslân on the Water

Noardwest Fryslân offers a perfect mix of relaxation and activity on the water. Enjoy scenic landscapes, tranquil nature, charming villages, and lively cities. From raising sails and rowing to SUP adventures, there's something for everyone.

Harlingen, home to the historic Brown Fleet, is a highlight with 70 traditional ships offering trips on the Wadden Sea and IJsselmeer. For a sustainable experience, try *De Overwinning*, the first emission-free sailing charter.

Discover this region's beauty in an eco-friendly way, whether it's a sailing adventure or stand-up paddleboarding with Loesanne Velstra.

Erkunde Noardwest Fryslân auf dem Wasser

Noardwest Fryslân bietet die perfekte Mischung aus Entspannung und Aktivität auf dem Wasser. Genieße malerische Landschaften, ruhige Natur, charmante Dörfer und lebendige Städte. Vom Segeln und Rudern bis hin zu SUP-Abenteuern ist für jeden etwas dabei.

Harlingen, die Heimat der historischen "Bruine Vloot", ist ein Highlight mit 70 traditionellen Schiffen, die Ausflüge auf das Wattenmeer und das IJsselmeer anbieten. Für ein nachhaltiges Erlebnis probiere De Overwinning, das erste emissionsfreie Segelschiff.

Entdecke die Schönheit dieser Region auf umweltfreundliche Weise, sei es bei einem Segelabenteuer oder beim Stand-Up-Paddling mit Loesanne Velstra.

OPLADEN

Stap aan boord, laat de drukte achter je en laad jezelf op terwijl je meevaart op een traditioneel zeilschip vanuit Harlingen. Hier liggen zo'n 70 schepen uit de Bruine Vloot, klaar om je mee te nemen op een tocht over de Waddenzee of het IJsselmeer. Geen haast, geen drukte – alleen het samenspel van zeilen, stromingen en

de eindeloze horizon. Laat je meevoeren, voel de wind in je gezicht en kom tot rust in de stilte en weidsheid van het water. Kies voor een dagtocht of een langere reis en ervaar de ontspanning van het varen. Laat je inspireren op: rederij-vooruit.nl en historischezeilvaart.nl.

ZEILEN MET DE HARLINGER BRUINE VLOOT

Door Gijs van Hesteren

Wat voor schepen lagen er een halve eeuw geleden aan de Harlinger kades en steigers? Beurtscheepjes, viskotters, kustvaarders, veerboten. En zeilschepen toch ook? Nee, die tijd was voorbij.

Wat een verschil met de dag van nu. In Harlingen begon het in de jaren zeventig, met twee of drie hippie-achtige schippers met kleine tjalkjes, de bruine zeilvaart. Daarna ging het hard, zodanig zelfs, dat de gemeente Harlingen met de schippers afspraken maakte over het maximale aantal charterschepen. Zo vatte men dat toen samen, want het leeuwendeel hield zich bezig met groepstoerisme. Schoolklassen,

scouting, sportverenigingen, met navenante accommodatie.

Intussen geldt Harlingen als de grootste charterhaven van de wereld en dat zou best eens kunnen kloppen. Want anno heden vind je nog steeds een zeventigtal historische zeilschepen in Harlingen. Die zeilen met groepen, dat kan nog steeds, maar ook met allerlei maatwerkarrangementen; slow-toerisme, belevingstochten voor groepen, stelletjes, singles, met naar wens alle niveaus van gemak en modern comfort.

Vooral gaat het om de beleving. Je mag je welkom voelen aan boord

van 'jouw' tjalk, klipper, schoener; met jouw schipper en maat. Saamhorigheid, samen eten, samen zeilen. Je vaart dankzij spier- en windkracht, net als vroeger. In de wind opkruisen, eilandhoppen, droogvallen, ankeren. Interactieve beleving van werelderfgoed Waddenzee.

Laat Google maar eens zoeken naar 'zeilen vanuit Harlingen'. Bel of mail met één van de schippers of agentschappen die de zoekmachine je dan aanreikt. Leg uit wat je wensen zijn. Het is vaak maatwerk.

// TOT ZIENS OP HET WAD!

LEKKER ITE

Lekker eten

CULINAIR GENIETEN

IN NOARDWEST FRYSLÂN

De restaurants in Noardwest Fryslân laten zich volop inspireren door de rijke oogst van de regio. Hier proef je gerechten waarin streekproducten de hoofdrol spelen, bereid met liefde en aandacht voor de natuur. Enkele culinaire hotspots waar je het échte Noardwest kunt proeven:

/ RESTAURANT DE ZWARTE HAAN

Bij Restaurant De Zwarte Haan in Zwarte Haan geniet je van zilte groenten, een ode aan het unieke Waddenlandschap.

RESTAURANT DE ZWARTE HAAN

/ RESTAURANT 'T HAVENMANTSJE

In Harlingen staat restaurant 't Havenmantsje bekend om zijn gerechten met regionale ingrediënten, verfijnd en verrassend.

'T HAVENMANTSJE

Dit zijn slechts een paar voorbeelden. Noardwest Fryslân nodigt je uit om lekker te iten en te genietsjen. Kom proeven van de puurheid van de streek, ontdek verborgen parels en laat je culinair verwennen in een omgeving waar kwaliteit en authenticiteit centraal staan.

Wil je weten waar je lekker kunt eten en drinken?

[VISITNOARDWESTFRYSLÂN.NL/
LEKKER-ITE](https://www.visitnoardwestfryslan.nl/lekker-ite)

ÚT'E KLAAI

Het is misschien niet zo bekend, maar de bodem van Noardwest bringt (overh)eerlijke streekproducten voort. Je vindt hier vruchtbare kleigrond, waar o.a. bieten, graan en pootgoed op verbouwd wordt. Noardwest Fryslân is tevens de kraamkamer van de aardappelproductie wereldwijd. In de provinciale landbouwagonderdwaald wordt gerept van een 5 sterren landbouw en wordt de pootgoedsector benoemd als economische drager van deze 5e ster. Een sector die wereldwijd zorgt voor gezond voedsel voor miljoenen mensen. Niet voor niet is er een foto- en verhalenroute langs de Waddenkust samengesteld: Bildtstars en Eigenheimers. Aardappelboeren en hun families spelen daarin de hoofdrol. En de aardappelen zijn ter plekke te koop.

Meer weten over de landbouw in Noardwest Fryslân?
Bezoek eens het Fries Landbouwmuseum.

landbouwmuseumfriesland.nl

LOKAAL GENIETSJE: KOOP BIJ DE BOER

Hoe dichterbij de bron kun je komen? In Noardwest Fryslân kun je letterlijk dichtbij de bron genieten van de lekkerste producten. Ontdek het pure plattelandsleven en proef de smaak van de streek:

- Boerderijwinkel **Op de Him** in Jorwert biedt vlees, kaas, eieren en verse melk van de tap.
- Bij **Boerderijwinkel Tsiis & Sa** in Hilaard vind je meer dan 30 soorten kaas, eigen vlees en originele cadeaupakketten.
- Boerderijwinkel **It Feintsje fan Menaam** heeft een loods vol met streekproducten, waaronder eigen rundvlees met het keurmerk Frysk Erkend Streekproduct.
- Bij **Bildts Genot** draait alles om topkwaliteit aardappelen van Het Bildt, aangevuld met diverse seizoensgroenten uit deze vruchtbare streek!

Langs de wegen kom je bovendien tal van kramen tegen, waar boeren hun producten rechtstreeks van het land aanbieden. Denk aan verse groenten, aardappelen en kleurrijke bloemen. Een prachtige manier om lokaal en seizoensgebonden in te slaan.

// "MEN MOAT DE BAKKER EN DE SLACHTER TE FREON HÂLDE"

Men moet door goed te eten zorgen dat men gezond blijft.

Culinary Highlights

Northwest Fryslân offers an abundance of culinary delights, inspired by the region's rich harvest and local products. Restaurants like Waddenherberg The Friezinn, De Zwarte Haan, and Het Havenmantsje highlight regional specialties, from goose and salty vegetables to refined dishes with local ingredients.

The fertile clay soil of Northwest Fryslân is the foundation of its agricultural success, particularly in potato production, which is celebrated through storytelling routes like Bildtstars and Eigenheimers.

Visitors can shop directly at farm stores such as Op de Him, Tsiis & Sa, and Bildts Genot, offering fresh products like meat, cheese, and vegetables. Seasonal roadside stalls add to the authentic experience.

Explore the region's flavors via food routes or events like the Ouwesylster Markt and the Bildtse Smaakroute. Pick-your-own gardens, such as Ûs Hof and PlukWad, invite visitors to harvest fresh flowers, fruits, and vegetables, immersing them in the rural charm of Northwest Fryslân.

Visit for a taste of authenticity and quality!

Kulinarische Highlights

Nordwest-Friesland bietet eine Fülle kulinarischer Genüsse, inspiriert von der reichen Ernte und den regionalen Produkten der Region. Restaurants wie die Waddenherberg The Friezinn, De Zwarte Haan und Het Havenmantsje präsentieren regionale Spezialitäten, von Gans und salzigen Gemüsesorten bis hin zu raffinierten Gerichten mit lokalen Zutaten. Der fruchtbare Lehmboden in Nordwest-Friesland bildet die Grundlage für den landwirtschaftlichen Erfolg der Region, insbesondere im Kartoffelanbau, der durch Erzählrouten wie Bildtstars und Eigenheimers gewürdigt wird. Besucher können direkt in Hofläden wie Op de Him, Tsiis & Sa und Bildts Genot einkaufen, wo frische Produkte wie Fleisch, Käse und Gemüse angeboten werden. Saisonale Verkaufsstände entlang der Straßen bieten ein zusätzliches, authentisches Erlebnis. Entdecken Sie die Aromen der Region über kulinarische Routen oder Veranstaltungen wie den Ouwesylster Markt und die Bildtse Smaakroute. In Selbstpflückgärten wie Ûs Hof und PlukWad können Besucher frische Blumen, Obst und Gemüse ernten und in den ländlichen Charme Nordwest-Frieslands eintauchen.

Besuchen Sie Nordwest-Friesland und genießen Sie Authentizität und Qualität!

Door Gauke Kuiken

THEETUINEN IN NOARDWEST-FRYSLÂN: EEN OASE VAN RUST EN SFEER

In het schilderachtige landschap van Noardwest Fryslân vind je verborgen parels: de theetuin. Het zijn deze op vruchtbare zeeklei gevestigde idyllische plekjes die bezoekers een moment van rust bieden. Je vindt ze te midden van weidse vergezichten, oude stadsmuren, kronkelende slootjes of in een schilderachtig dorp.

Elke theetuin heeft zijn eigen unieke charme. Of je nu op zoek bent naar een intieme tuin omringd door kleurrijke bloemen of een ruime plek met uitzicht over de Friese weilanden, er is voor ieder wat wils. Veel theetuin zijn ingericht met liefde voor detail, met rustieke zitjes, geurige borders en soms zelfs kleine vijvers of kunstwerken. In de meeste gevallen ontmoet je de eigenaars zelf op deze plek en is er een folderpunt gevestigd. Dit alles maakt dat je naast een heerlijk verwenmoment, hier ook de nodige informatie over de omgeving kunt verkrijgen.

Een bezoek aan een theetuin is niet compleet zonder te genieten van de huisgemaakte lekkernijen. Van traditionele appeltaart en scones tot verrassende streekproducten, alles wordt vaak bereid met ingrediënten uit eigen tuin of van lokale leveranciers. Naast het culinaire genot bieden veel theetuin ook extra's, zoals workshops, kunstexposities of kleinschalige muziekoptredens. Het is de perfecte bestemming voor een ontspannen middag met vrienden of familie, of om gewoon even alleen te onthaasten. De theetuin in Noardwest Fryslân zijn meer dan een plek om thee te drinken; het zijn kleine paradijsjes waar natuur, gezelligheid en gastvrijheid samenkomen. Een bezoek is een must voor wie het échte Friese buitenleven wil ervaren.

THEETUIN SLAPPETERP

PLUK DE NATUUR!

WAAR HAAL JE DE MEEST VERSE PRODUCTEN?

Van het land zelf natuurlijk! Pluk mee of koop eerlijke en verse bloemen, groenten en fruit. Leuke adresjes?

// DE PLUKTUIN IN EASTERWIERRUM (bloemen)

// ÛS HOF IN SIBRANDABUORREN
(duurzame groenten, fruitbomen, bessenstruiken en bloemen)

// KLOOSTERTUIN OOSTERBIERUM
(bloemen, groenten en gezelligheid)

// VOORMALIGE KWEKERIJ SNAKKERBUREN
(bloemen, groenten en fruit)

// PLUKTUIN PLUKWAD IN WIJNALDUM
(bloemen)

PLUKTUIN PLUKWAD IN WIJNALDUM

MOESTIJN BIJ WERGEA

FOODROUTES

ONTOEK DE SMAKEN VAN NOARDWEST FRYSLÂN

BOEREN STREEK- PRODUCTEN ROUTE

66.5 km

FOODROUTE MIDDELSEE: OUD EN NIEUW LAND AAN DE WADDENKUST

59 km

FOODROUTE VAN FRANEKER NAAR WAD

45.3 km

BILDSTARS EN EIGENHEIMERS

54.3 km

Of bezoek een van de smakelijke evenementen zoals de Ouwesylster Markt op de eerste zondag van de maanden mei t/m oktober en de Bildtse Smaakroute in november, waar je de regio letterlijk kunt proeven.

THEETUIN TÚNMANSWENTE IN KOARNJUM

Meer weten over de streekproducten in Noardwest Fryslân?

[VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/STREEKPRODUCTEN](https://visitnoardwestfryslan.nl/streekproducten)

STÊDEREIS

Stedentrip

HARLINGEN EN FRANEKER:

TWEE ELFSTEDEN VOL VERHALEN EN CHARME

HARNS/HARLINGEN

Welkom aan Zee

Welkom in één van de oudste steden van Nederland: Harlingen. Wist je dat deze stad al in 1234 stadsrechten kreeg? In deze Elfstedenstad is veel van het roemrijke verleden bewaard gebleven. In de enige zeehavenstad die Fryslân rijk is, staan de inwoners 'met de kop naar zee'. Ruwe bolsters die genieten van de wind en het water.

Verdiep je eens in het nautische verleden van de stad! Met z'n vele wonderschone gevels en prachtige steegjes. Ontdek de oude pakhuizen en slenter heerlijk door de charmante binnenhavens. Verhalen over het verleden worden verteld in het Hannemahuis; het museum van Harlingen.

MUSEUM HANNEMAHUIS

MAAK EEN WANDELING DOOR ONZE ZEEHAVENSTAD!

Vooraf wanneer dit samen kan met een lokale stadsgids, die je alle weetjes vertelt en alle pareltjes laat zien. Heb je je wel eens afgevraagd wat die landnamen op pakhuizen aan de Noorderhaven betekenen? Of waarom Harlingen ook wel de voorstad van Londen wordt genoemd?

Boek hier je stadswandeling:

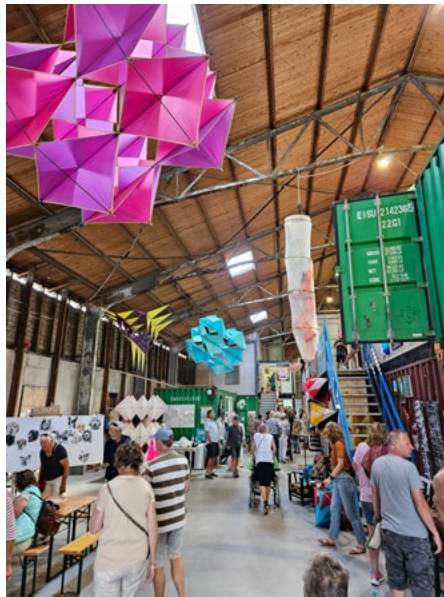

TALL SHIPS RACES HARLINGEN

MUST VISIT VAN HOUTLOODS NAAR CULTUURLOODS

DOK 5 bestaat uit 14 containers en biedt wisselende expositieruimten.

Deze gratis toegankelijke locatie is een plek waar kunstenaars en cultuurliefhebbers hun passie delen met het publiek. Hier vind je onder andere werk, inspiratie en kunst van organisaties zoals Stichting Zeesleepboot Holland, Fries Blauw, Sterke Yerke en kunstenaars Marieke Meijs (Ocean Trash).

CULTUURLOODS DOK 5

EVENEMENTENTIP VISSERIJDAGEN HARLINGEN

De Friese havenstad Harlingen staat jaarlijks in het teken van de Visserijdagen.

De bezoekers aan de stad worden vier dagen lang getraakteerd op muziek, zang, dans, folklore, kunst, gastronomie, markten, kermis, cultuur en sportieve activiteiten. Voor ieder is er zeker wat te beleven tijdens dit sfeervolle evenement wat plaatsvindt in de laatste week van augustus.

Meer weten over Harlingen?
HARLINGENWELKOMAAENZEE.NL

Harlingen, one of the Netherlands' oldest cities and the only Frisian seaport, is rich in history and charm. Explore its nautical past, stunning façades, quaint alleys, and old warehouses. Learn about its stories at the Hannemahuis museum or take a city walk with a guide to uncover hidden gems.

Highlights:

- DOK 5: A creative hub with free exhibitions showcasing art and cultural projects.
- Fishery Days: A lively annual event in late August featuring music, art, gastronomy, and more.

Discover more at www.harlingenwelkomaanzee.nl/en

Harlingen, eine der ältesten Städte der Niederlande und der einzige Seehafen Frieslands, ist reich an Geschichte und Charme. Entdecken Sie die maritime Vergangenheit, beeindruckende Fassaden, malerische Gassen und alte Lagerhäuser. Erfahren Sie mehr über die Geschichte im Hannemahuis-Museum oder machen Sie einen Stadtrundgang mit einem Guide, um versteckte Schätze zu entdecken.

Höhepunkte:

DOK 5: Ein kreativer Treffpunkt mit kostenlosen Ausstellungen, die Kunst und Kulturprojekte präsentieren. Fischereitage: Ein lebhaftes jährliches Event Ende August mit Musik, Kunst, Gastronomie und vielem mehr. Erfahren Sie mehr auf www.harlingenwelkomaanzee.nl/de

FRJENTSJER / FRANEKER

STER VAN DE ELFSTEDEN

Elfstedenstad vol historie, vertier en Unesco Werelderfgoed!

In Franeker is het genieten van stadse geneugten in een vriendelijke dorpssfeer. Het is er allemaal – van jachthaven, theater, horeca en een eigentijds winkelaanbod tot musea en historische monumenten – maar het mooiste is de beleving van tijd, aandacht en wat werkelijk belangrijk is. Rust, ruimte, gastvrijheid en een dagelijkse portie klein geluk. Een must-see is UNESCO Werelderfgoed, het Koninklijke Eise Eisinga Planetarium, het Martena Museum maar zeker ook het Keatsmuseum. Maar vergeet ook niet een bezoekje te brengen aan het stadhuis of maak een stadswandeling. Dat is Franeker. Of zoals we in het Fries zeggen: Frjentsjer.

FONTEIN DE OORTWOLK MARTINIKERK FRANEKER

VOEL HET VERLEDEN! MUSEUM MARTENA

Museum Martena brengt de geschiedenis van Franeker dichtbij!

Museum Martena is gevestigd in een stadskasteel en vertelt verhalen over de stad Franeker en omgeving. Dit heerlijke verhalen- en portrettenmuseum heeft de klassieke negentiende-eeuwse museale uitstraling weten vast te houden en is een 'slow museum' met alle tijd voor echte persoonlijke aandacht.

museummartena.nl

MUSEUM MARTENA

ONTDEK ONDER LEIDING VAN EEN ERVAREN GIDS DE PARELS VAN FRANEKER

Bekijk de architectonische blikvangers en luister naar de rijke historie van dit prachtige Friese Elfsteden stadje.

De Franeker stadsgidsen zetten zich in om geïnteresseerden iets van de rijke historie van de stad te laten zien en er vol enthousiasme over te vertellen. Leer hier meer over het planetarium, de universiteitsstad en de Friese sport: kaatsen [keatsen].

PLANETARIUM

EVENEMENTENTIP AGRARISCHE DAGEN FRANEKER

Hét vijfdaags stadsfeest dat bol staat van muziek, sport- en spelactiviteiten, culinair genot, diverse markten en ander vertier voor jong en oud. Het programma van tijdloze toppers én nieuwe initiatieven maakt kiezen nog een uitdaging.

agrarischedagen.nl

Meer weten over Franeker?
FRANEKER.FRL

Franeker combines urban amenities with a village charm. The town offers historic monuments, museums, a marina, and vibrant cultural life, all with a focus on peace, hospitality, and simple joys.

Highlights:

UNESCO World Heritage: The Royal Eise Eisinga

Planetarium, an 18th-century astronomical marvel.

City Walks: Explore Franeker's history and architecture with an enthusiastic guide.

Agricultural Days: A lively five-day festival with music, food, sports, and entertainment for all ages.

Discover more at www.franeker.frl

Franeker vereint städtische Annehmlichkeiten mit dem Charme eines Dorfes. Die Stadt bietet historische Denkmäler, Museen, einen Yachthafen und ein lebendiges Kulturleben, alles mit einem Fokus auf Ruhe, Gastfreundschaft und einfachen Freuden.

Höhepunkte:

UNESCO-Weltkulturerbe: Das königliche Eise Eisinga Planetarium, ein astronomisches Meisterwerk aus dem 18. Jahrhundert.

Stadtführungen: Entdecken Sie die Geschichte und Architektur von Franeker mit einem engagierten Führer.
Agrartage: Ein lebhaftes fünftägiges Festival mit Musik, Essen, Sport und Unterhaltung für alle Altersgruppen.

Entdecken Sie mehr unter www.franeker.frl

OERSTEK

Overtocht

TOUR DE NOARDWEST

Met je hoofd in de wind en de zon op je huid kun je de wereld aan. Gezellig samen of bijna mediterend in je eentje. Trek de wandelschoenen aan of stap op de fiets, want er zijn hier zoveel mooie routes te ontdekken!

Bij de Toeristische Informatie Punten (TIP's) en de VVV is ook veel informatie over het uitgebreide fiets- en wandel knooppuntennetwerk te verkrijgen. Start je reis eens vanaf een Toeristisch Overstappunt. Je vindt ze in Firdgum, Oudebildtzijl, Dronryp en Harlingen. Alle TOP's zijn goed te bereiken met de auto, fiets en soms zelfs de boot. Vanaf een TOP start je een mooie route door de omgeving. Te voet, op de fiets of met de boot. Net waar jij zin in hebt.

Op deze pagina vind je een actueel overzicht van alle TOP's met bijbehorende routes in Noardwest. visitnoardwestfryslan.nl/top

OP CAMPERAVONTUUR

Trek er met je camper op uit en ervaar de vrijheid van kamperen met het comfort van je mobiele huis. Stippel je eigen route uit voor een onvergetelijke roadtrip door Noardwest Fryslân. Of je nu één nacht of meerdere nachten blijft, deze locaties bieden de perfecte uitvalsbasis. Door te kiezen voor een campervakantie verklein je je ecologische voetafdruk en draag je bij aan het behoud van dit prachtige gebied. Elektrische campers maken reizen nóg duurzamer. Veel camperplaatsen bieden inmiddels oplaadpunten, zodat je zorgeloos kunt genieten van je reis. Ontdek

pittoreske dorpjes, gezellige steden en weidse landschappen op een bewuste manier.

FIETSPONT KEIMPETILLE

TOP FIRDGUM/KOEHOOL

Tour de Noardwest

Experience the beauty of Noardwest Fryslân on foot, by bike, or even by boat. Start your adventure from a Tourist Transfer Point (TOP) in Firdgum, Oudebildtzijl, Dronryp, or Harlingen, and explore scenic routes through picturesque landscapes.

For camper enthusiasts, Noardwest Fryslân offers the perfect blend of freedom and comfort. Enjoy eco-friendly travel, with many camper sites featuring charging stations for electric campers. Immerse yourself in the charm of this region, from quaint villages to wide-open spaces, all while reducing your ecological footprint.

Tour de Noardwest

Erlebe die Freiheit von Wind und Sonne bei Wanderungen, Fahrradtouren oder Wohnmobilabenteuern in Noardwest Fryslân. Beginne deine Reise an einem Touristischen Umstiegspunkt (TOP) in Firdgum, Oudebildtzijl, Dronryp oder Harlingen. Von dort aus erwarten dich abwechslungsreiche Routen durch die idyllische Landschaft – zu Fuß, mit dem Fahrrad oder dem Boot.

Wohnmobilreisende genießen die perfekte Mischung aus Komfort und Natur. Nachhaltigkeit steht im Fokus, besonders mit elektrischen Wohnmobilen und Ladestationen an vielen Stellplätzen. Entdecke charmante Dörfer, lebendige Städte und weite Landschaften auf bewusste Weise.

/KUIERJE:

Stap voor Stap genieten

Hier vind je alle wandelroutes:

/FYTSE:

Horizon therapie op de fiets

Hier vind je alle fietsroutes:

/OER IT WETTER:

Varen in Stilte en Schoonheid

Hier vind je alle vaarroutes:

/RIDE:

Vrijheid op wielen

Hier vind je alle camper-plaatsen en -routes:

LEKKER KOESE

Slaap lekker

SLAPEN IN EEN TRECHTER HARLINGEN

OVERNACHTEN MET KARAKTER

IN NOARDWEST FRYSLÂN

Aan één dag Noardwest Fryslân niet genoeg? Dat begrijpen we maar al te goed! Gelukkig kun je in onze regio de nacht op talloze manieren doorbrengen. Kom slapen in een kerk, een oude vuurtoren, een historisch (zeil)schip, zelfs in een schelpentrichter, kraan of watertoren is mogelijk. Boek een hotel in één van de steden, of zoek de rust en overnachting in

een knusse B&B of trekkershut, die verspreid over het hele gebied te vinden zijn. Met meer personen op reis? Maak dan een keuze uit onze leuke groepsaccommodaties of vakantiehuizen. Of trek de natuur in en neem je tent, camper of caravan mee. Wat je ook kiest, we beloven je dat het een nacht wordt om nooit te vergeten.

De leukste accommodaties vind je hier:

[VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/
OVERNACHTEN](https://www.visitnoardwestfryslan.nl/overnachten)

1/ VAKANTIECHALET
ERFGOEDBOERDERIJ
DE BOUCKHORST SINT
JACOBIPAROCHIE

2/ VOORMALIG KOETSHUIS
YN'E BJUSSE KLOOSTER-
LIDLUM

3/ HOTEL WADHOOG
WATERTOREN
SINT-JACOBIPAROCHIE

4/ GROEPSACCOMMODATIE
KRAAK VAN DAM
OOSTERBIERUM

5/ MINICAMPING
SLAPPETERP

6/ HOTELCUBES HOTEL
WEIDUMERHOUT

7/ VAKANTIEWONING
OP PALEN WAD & LOFT
SEXBIERUM

8/ BED & BROCHJE
STINZENFLORA KOARNJUM

9/ TINY HOUSE TWIRREWYN
DEINUM

Sweet dreams

Are you not satisfied with one day in Northwest Friesland? We understand that all too well! Fortunately, you can spend the night in countless ways. Do you want to sleep in an old lighthouse or on a historic sailing ship? Book a cozy B&B in one of the cozy Eleven Cities. Are you with more people? Then choose from our nice group accommodations or holiday homes. Or go out into nature and take your tent, camper or caravan with you. Whatever you choose, we promise it will be a night to always remember.

www.visitnoardwestfryslan.nl/overnachten

Süße Träume

Sind Sie mit einem Tag in Nordwestfriesland nicht zufrieden? Das verstehen wir nur zu gut! Zum Glück können Sie die Nacht auf unzählige Arten verbringen. Schlafen Sie in einem alten Leuchtturm oder auf einem historischen Segelschiff? Buchen Sie ein gemütliches B&B in einer der gemütlichen Elf-Städte. Sind Sie mit mehr Leuten zusammen? Dann wählen Sie aus unseren schönen Gruppenunterkünften oder Ferienhäusern. Oder gehen Sie raus in die Natur und nehmen Sie Ihr Zelt, Wohnmobil oder Wohnwagen mit. Wie auch immer Sie sich entscheiden, wir versprechen, es wird eine unvergessliche Nacht.

www.visitnoardwestfryslan.nl/overnachten

FERDIVEDAASJE

Vermaak

HARLINGEN ONGESCHUT

NOARDWEST FRYSLÂN BRÛST!

De regio biedt leuke, bijzondere, unieke en spannende evenementen, activiteiten en exposities. Bekijk het

aanbod aan evenementen in de uitagenda. Ongeacht met wie je gaat, het wordt gegarandeerd leuk!

Bekijk hier de complete
Uitagenda:

[VISITNOARDWESTFRYSLAN.NL/
UITAGENDA](https://www.visitnoardwestfryslan.nl/uitagenda)

// "WAT BINNE WY MOAI FUORT NET"

1/ TALL SHIP RACES
HARLINGEN

2/ HT ROEIRACE HARLINGEN-
TERSCHELLING

3/ VISSERIJDAGEN HARLINGEN

4/ FRIES KAMPJOENSCHAP
FIERLJEPPEN IN WINSUM

5/ SKÛTSJESILEN

6/ ALD-MEIJERS PARTIJ
HITZUM

7/ BILDSE SMAAKROETE

8/ SLACHTEMARATHON

TIPS

//Visserijdagen Harlingen//Agrarische Dagen Franeker//Open atelier-kunstroute Slikwerk, diverse plaatsen gemeente Waadhoeke//Bildtse Rembrandtmarkt St. Annaparochie/outsloer Kerstmarkt Harlingen//Bildtse Smaakroete// HT Roeirace Harlingen-Terschelling//Ouwesylster markt Streekproducten markt Oudebildtzyjl//Harlingen ongeschut Harlingen//Fries Kampioenschap Fierljeppen Winsum

Inspiring Events

Noardwest Fryslân is buzzing! The region offers fun, special, unique, and exciting events, activities, and exhibitions. Check out the event calendar for everything on offer. No matter who you go with, it's guaranteed to be a great time!

Veranstaltungen, die inspirieren

Noardwest Fryslân pulsiert! Die Region bietet tolle, besondere, einzigartige und spannende Veranstaltungen, Aktivitäten und Ausstellungen. Schauen Sie sich das Angebot an Veranstaltungen im Veranstaltungskalender an. Egal, mit wem Sie hingehen – es wird garantiert großartig!

WOORDZOEKER

W	O	B	E	T	S	J	U	T	T	I	N	G	S	F	O	L
L	K	O	J	P	M	Y	N	E	D	Ê	T	S	E	V	L	A
N	N	O	G	I	I	A	Â	E	T	I	R	E	K	K	E	L
R	D	D	A	K	E	K	L	W	R	E	T	S	U	J	S	T
K	W	O	A	S	R	E	S	E	O	K	R	E	K	K	E	L
U	O	A	R	N	R	D	Y	N	E	S	R	P	S	D	J	Û
I	L	R	T	E	A	R	R	T	Â	E	A	F	T	E	S	N
E	K	P	R	I	F	Û	F	R	B	L	O	Y	U	O	Y	D
R	O	E	E	M	O	G	T	S	Ê	L	N	E	R	G	D	E
J	M	N	F	S	A	E	S	K	S	I	I	E	G	F	A	R
E	T	Ú	N	K	N	F	E	A	T	W	-	S	P	R	R	N
K	H	T	O	E	T	U	W	T	G	R	I	D	O	E	T	I
R	C	W	C	A	M	O	D	S	E	E	E	A	P	D	I	M
E	I	A	H	T	O	T	R	Y	N	T	M	A	L	L	A	M
J	S	A	T	S	A	T	A	K	Ô	T	L	W	A	Â	A	E
S	T	I	E	E	R	E	O	J	C	E	Â	E	D	R	L	N
T	Ú	E	R	N	N	N	N	E	H	W	N	D	E	W	K	D

Onderstaande Friese woorden staan verstopt in de woordzoeker. Kun jij ze vinden?

ALVE STÊDEN Elfsteden

BETSJUTTINGSFOL Betekenisvol

BÊST GENÔCH Goed genoeg

DE WAADSEE De Waddenzee

DOARPEN Dorpen

DRÛGE FUOTTEN Droge voeten

FARRE Varen

FERTRAAGJE Vertragen

GRUTSK Trots

IEPEN LÂNSKIP Open landschap

KEATSEN Kaatsen (traditionele Friese balsport)

KLAAI Klei

KUIERJE Wandelen

LEKKER ITE Lekker eten

LEKKER KOESE Lekker slapen

MEI-INOAR Samen

MIENSKIP Gemeenschap

NOARDWEST FRYSLÂN Noordwest Fryslân

NOCHTER Nuchter

OANT MOARN Tot morgen

OPLADE Opladen

SKATSYKJE Schatzoeken

TERP Terp (opgehoogde woonheuvel in het Friese landschap)

TRADYSJES Tradities

TSJERKE Kerk

TSJUSTER Donker

WETTERWILLE Waterpret

WOLKOM Welkom

WRÂLDERFGOED Werelderfgoed

ÚTSICHT Uitzicht

ÚTWAAIE Uitwaaien

ÛNDERNIMMEND Ondernemend

Oplossing

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

FRYSK / FRIES

In Fryslân wordt, naast het Nederlands, ook Fries gesproken – een taal die verweven is met de geschiedenis en het landschap. Ongeveer een half miljoen mensen gebruiken deze taal dagelijks. Wist je dat het Friese alfabet slechts 24 letters telt?

Wil je je verblijf verdiepen? Een paar Friese woorden openen deuren, brengen je dichterbij de mensen en laten je de regio op een andere manier beleven. Ontdek enkele woorden in de woordzoeker en ervaar hoe taal je reis verrijkt.

UNIEKE PLEK GEZIEN?

Post je mooiste foto's van Noardwest Fryslân met:
#VisitNoardwestFryslân

FACEBOOK.COM/VISITNOARDWESTFRYSLAN

INSTAGRAM.COM/VISITNOARDWESTFRYSLAN

TIP? INFO@BESTEMMINGNOARDWEST.NL

HANDICH / HANDIG

Goeie, hoi / Hallo, dag, tot ziens

Oant moarn / Tot morgen

Graach dien / Graag gedaan

Goed wykein hân? / Leuk weekend gehad?

Wêr komsto wei? / Waar kom je vandaan?

Wat binne wy moai fuort / Wat zijn we mooi op stap

BRÛKBERE WEBSIDEN / HANDIGE WEBSITES

Er zijn zoveel parels te ontdekken in Fryslân. Laat je inspireren en haal te meeste uit je bezoek. Onderstaande websites helpen daarbij.

WWW.VISITNOARDWESTFRYSLÂN.NL

WWW.VISITFRIESLAND.NL

WWW.VISITWADDEN.NL

WWW.HARLINGENWELKOMAAANZEE.NL

WWW.FRANEKER.FRL

WWW.VISITLĒUWARDEN.COM

COLOFON

Dit magazine is een uitgave van Visit Noardwest Fryslân en is mede mogelijk gemaakt door de gemeenten Waadhoeke, Harlingen en Leeuwarden.

Copyright 2025:

Visit Noardwest Fryslân

Opmaak:

Joke Krist

Oplage

10.000 exemplaren

Teksten:

Wietske Boonstra,
Ruth ter Voort, Gauke Kuiken,
Josse Pietersma, Gijs van
Hesteren, Lex Vergnes.

Foto's:

Marieke Kijk in de Vegte, Guido Hibma, Lydia Annema, Dorus Breidenbach, Lieuwe Bosch, Hans Menninga, Karin de Boer, Klaas Koopmans, Jeroen Adema, Theo de Witte, Wietske Boonstra, Visit Wadden, Visit Friesland.

Aan de inhoud kunnen geen rechten ontleend worden.

DANT SJEN
YN **NOARDWEST**
FRYSLÂN

